

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra krizového řízení

**Spolupráce jednotek požární ochrany sborů dobrovolných
hasičů obcí s Hasičským záchranným sborem České republiky**

Bakalářská práce

**Cooperation of fire protection units of volunteer fire brigade of
municipalities with the Fire Rescue Service of the Czech Republic**

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Karel Malinovský

AUTOR PRÁCE

Petr Rusiňák

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Spolupráce jednotek požární ochrany sborů dobrovolných hasičů obcí s Hasičským záchranným sborem České republiky“ vypracoval samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Hradci Králové, dne 6. 9. 2023

.....

Petr Rusiňák

Anotace

Bakalářská práce se zabývá charakteristikou jednotek požární ochrany, postavením jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obcí v rámci integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) a součinností při zásazích s Hasičským záchranným sborem České republiky. V úvodu práce je uveden přehled právního rámce upravujícího tuto problematiku. Další část práce obsahuje představení oblasti integrovaného záchranného systému. Dále jsou uvedeny informace o činnosti jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obce. Z výsledků průzkumu jsou sepsány návrhy na zlepšení současné situace. V závěru práce jsou ukázky spolupráce při zásazích.

Klíčová slova

Sbor dobrovolných hasičů obce, integrovaný záchranný systém, spolupráce jednotek požární ochrany, mimořádné situace, záchranné a likvidační práce.

Annotation

The bachelor thesis deals with the characteristics of fire protection units, the position of fire protection units of voluntary fire brigades of municipalities within the integrated rescue system (hereinafter referred to as IRS) and cooperation in interventions with the Fire Rescue Service of the Czech Republic. At the beginning of the thesis there is an overview of the legal framework governing this issue. The next part of the thesis contains the introduction of the integrated rescue system. The next part provides information about the activities of fire protection units of the voluntary fire brigade of the municipality. The survey results are used to make suggestions for improving the current situation. At the end of the thesis there are examples of cooperation in interventions.

Keywords

Volunteer fire brigade of the municipality, integrated rescue system, cooperation of fire protection units, emergency situations, rescue and liquidation work.

Seznam použitých zkratek

HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
HZS KHK	Hasičský záchranný sbor Královéhradeckého kraje
GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
MMHK	Magistrát města Hradec Králové
MV-GŘ	Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství
MO-GŠ	Ministerstvo obrany – Generální štáb
OPIS	Operační a informační středisko
SDHO	Sbor dobrovolných hasičů obce
PO	Právnícká osoba
PFO	Podnikající fyzická osoba
SaP	Síly a prostředky
SHČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Obsah

ÚVOD.....	8
1 PŘEHLED AKTUÁLNÍ LEGISLATIVY	10
1.1 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky	10
1.2 Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky	10
1.3 Zákony týkající se vnitřní bezpečnosti ČR.....	11
1.3.1 Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému	11
1.3.2 Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně	13
1.3.3 Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení („krizový zákon“).....	14
1.3.4 Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy	14
1.3.5 Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému....	14
1.4 Zákony týkající se vnější bezpečnosti ČR	14
1.4.1 Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky.....	15
1.4.2 Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky	15
1.4.3 Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)	15
2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	16
2.1 Operační a informační střediska IZS	16
2.2 Základní složky integrovaného záchranného systému	18
2.3 Ostatní složky integrovaného záchranného systému	19
2.4 Zásady koordinace složek integrovaného záchranného systému.....	20
2.4.1 Koordinace složek IZS	20
2.4.2 Stupně koordinace složek IZS.....	21
2.4.3 Stupně poplachu IZS.....	22
2.4.4 Koordinace složek IZS velitelem zásahu.....	23

2.5	Jednotky požární ochrany	30
2.5.1	Druhy jednotek požární ochrany	31
2.5.2	Kategorie jednotek požární ochrany.....	32
2.6	Jednotka požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obce	33
2.6.1	Činnosti jednotky.....	33
2.6.2	Personál, vybavení a technika jednotky	34
2.6.3	Financování jednotek požární ochrany sborů dobrovolných hasičů obcí	36
2.7	Sbor dobrovolných hasičů / Jednotka sboru dobrovolných hasičů	37
2.7.1	Sbor dobrovolných hasičů.....	37
2.7.2	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce	38
2.8	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SHČMS)	39
3	EMPIRICKÝ VÝZKUM	42
3.1	Cíle	42
3.2	Předmět výzkumu.....	42
3.3	Hypotézy	42
3.4	Metody zpracování	43
3.5	Vyhodnocení získaných výsledků – dotazník č. 1	44
3.6	Vyhodnocení získaných výsledků – dotazník č. 2	50
3.7	Vyhodnocení stanovených hypotéz.....	56
3.8	Diskuze a návrhy řešení	58
	Závěr.....	61
	Seznam zdrojů	62
	Seznam obrázků	64
	Seznam grafů.....	65
	Seznam tabulek	66

Přílohy..... 67

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je charakteristika jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obcí v rámci integrovaného záchranného systému a součinností při zásazích s Hasičským záchranným sborem České republiky.

V České republice od doby, kdy se vede statistická evidence, stoupá počet událostí, při kterých je nezbytná přítomnost příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen HZS). Výčet jejich činností je opravdu široký. Příkladem jsou technická pomoc, zdravotnická pomoc, hašení požárů, logistika vody, regulace dopravy, pomoc při humanitární či mezinárodní spolupráci atd. K převážné většině mimořádných událostí jsou ze složek integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) povolány jednotky požární ochrany, proto jsou na prvním místě v hierarchii národních tísňových linek, jež má číslo 150.¹

Jednou ze základních složek integrovaného záchranného systému jsou jednotky požární ochrany dobrovolných hasičů obce (dále jen JPO SDHO). Hlavním cílem této práce je demonstrovat a přiblížit jejich schopnosti a možnosti, kterými mohou při mnoha zásazích u mimořádných událostí zcela nahradit své profesionální kolegy a zastoupit je tak po dobu nezbytně nutnou k zabezpečení ochrany a bezpečnosti pro širokou veřejnost.

V první části práce se zaměřuji na přehled legislativních předpisů souvisejících s touto problematikou, což je hlavně zákon o integrovaném záchranném systému, kde jednou ze základních složek jsou jednotky požární ochrany dobrovolných hasičů obce (dále jen JPO SDHO), zařazené v plošném pokrytí jednotkami požární ochrany. Proto jsou v další části práce uvedeny informace o IZS a jeho složkách. V práci je přehledně pojednáno o činnosti jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obce, o vzniku, o technickém vybavení jednotek k provádění záchranných a likvidačních prací, o způsobu financování jejich činnosti a možnostech dalšího rozvoje jednotek.

¹ Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému, §7, odst. 7, a)

Druhou částí bakalářské práce je empirický výzkum, kterým jsou potvrzeny i vyvráceny dané hypotézy a analýza a vyhodnocení dotazníkového průzkumu u vybraných JPO SDHO. Na základě výsledků z dotazníkového šetření jsou zpracované návrhy na zlepšení současné situace.

V závěru bude uvedeno několik ukázek spolupráce při zásazích na území Statutárního města Hradec Králové.

1 PŘEHLED AKTUÁLNÍ LEGISLATIVY

Vzhledem k rozmanitosti a širokému záběru tématu jsou v práci uvedeny jen základní prameny práva vztahující se k problematice řešení mimořádných událostí cestou Hasičského záchranného sboru České republiky a jednotek požární ochrany sborů dobrovolných hasičů obcí.

Právní úpravou celého IZS je pověřeno Ministerstvo vnitra. Nejdůležitějším právním předpisem IZS je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů[15]. Zároveň s tímto zákonem vznikl i krizový zákon, a ještě zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.

1.1 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon České národní rady a Ústava České republiky. Na tomto ústavním zákoně se usnesla Česká národní rada.

Ústava ČR v čl. 43 konstatuje, že Parlament rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně.

1.2 Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky stanovuje rozsah povinností a další podrobnosti státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků, právnických a fyzických osob, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů a havarijních služeb majících povinnost podílet se na zajišťování bezpečnosti České republiky[14].

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR dále určuje zákony týkající se vnitřní bezpečnosti, vnější bezpečnosti a zákony určující působnost

orgánů veřejné správy (Tabulka 1)[12]. Obsahuje významné články (čl. 1-3) vztahující se k problematice IZS.

1.3 Zákony týkající se vnitřní bezpečnosti ČR

Vnitřní bezpečnost státu v širším významu znamená zachování a zajištění vnitřních funkcí státu, ochranu jeho demokratických základů, ochranu vnitřního pořádku, bezpečnosti a zákonnosti, ochranu životů a zdraví, majetkových hodnot a životního prostředí před hrozbami majícími původ na území státu.

Orgány odpovědné za vnitřní bezpečnost v České republice jsou:

- vláda ČR,
- ministerstva a jiné ústřední správní úřady,
- Česká národní banka,
- orgány kraje a další orgány s působností na území kraje,
- orgány obce s rozšířenou působností,
- orgány obce.

1.3.1 Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému je základním právním předpisem pro oblast IZS. Definuje IZS jako *koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací*. Zejména vymezuje integrovaný záchranný systém, jeho složky a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis (např. zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zákon č.133/1985 Sb., o požární ochraně [9] nebo zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon), působnosti a pravomoci státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení krizových stavů (stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav)[15][2] Vztahuje se taktéž na případy ohrožení veřejného zdraví. Byl

vytvořen pro koordinovanou činnost záchranných a likvidačních prací nastávajících při mimořádných událostech, krizových situacích, haváriích nebo živelných pohromách. Ukládá kontrolovat ustanovení zákona a jeho prováděcích předpisů.

Důvodem vzniku byla nutnost organizovat pracovní rutinu záchranných složek tak, aby docházelo k největšímu efektu prováděných prací. Jde o systém prací, součinností a postupů, a zároveň o jeden z prvků systému zajišťování vnitřní bezpečnosti státu. Svojí podstatou naplňuje ústavní právo občana na poskytnutí pomoci při ohrožení zdraví nebo života.[21]

Pokud je vyhlášen válečný nebo krizový stav v oblasti zasažené mimořádnou událostí, platí všechna pravidla ze zákona o IZS.

V **§ 2 písm. g) a h)** jsou uvedeny definice věcné a osobní pomoci a poskytnutí odborné služby, která je také považována za věcnou nebo osobní pomoc (poskytnutí stravování, vyprošťovací práce jeřábem, posudek znalce apod.).

§ 21 stanoví, které subjekty jsou povinny uzavřít „Dohodu o plánované pomoci na vyžádání“, tedy jsou povinny plánovanou pomoc na vyžádání poskytovat.

Vymezení pojmů zákona o IZS:

Integrovaný záchranný systém-koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Mimořádná událost - škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními živly a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Záchranné práce - činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidační práce – činnosti k odstranění následků vytvořených mimořádnou událostí.

Ochrana obyvatelstva - plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další činnosti k zabezpečení životů, zdraví a majetku obyvatelstva.

Zařízení civilní ochrany bez právní subjektivity - součástí právnické osoby nebo obce určené k ochraně obyvatelstva, které je tvořeno zaměstnanci nebo jinými osobami na základě dohody a věcnými prostředky.

Věcná pomoc - poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičeních na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce, dále i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy avšak s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.

Osobní pomoc – činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičeních na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce, dále i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, avšak s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.

Plánovaná pomoc na vyžádání - je věcnou (výjimečně osobní) pomocí, kterou poskytují ostatní složky IZS. Od běžné osobní nebo věcné pomoci se odlišuje svou „plánovaností“.

1.3.2 Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Jeho účelem je vytvoření podmínek pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných situacích. Stanovuje povinnosti a působnosti ministerstev, orgánů státní správy, samosprávy, právnických i fyzických osob na úseku požární ochrany. Zároveň upravuje postavení a povinnosti jednotek požární ochrany. [9]

1.3.3 Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení („krizový zákon“)

Určuje působnost a pravomoci státních orgánů a orgánů územně samosprávných celků a řešení ochrany kritické infrastruktury v rámci vnitřní bezpečnosti České republiky, při ohrožení pramenícím zevnitř území České republiky [10].

1.3.4 Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy

Zákon upravuje přípravu hospodářských opatření pro krizové stavy, kterými jsou stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav. Zákon upravuje i přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů. Stanoví pravomoci orgánů krizového řízení, zároveň práva a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy[12].

1.3.5 Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

Jedná se o základní vyhlášku k zákonu o IZS. Jejím obsahem jsou mimo jiné zásady koordinace složek IZS při společném zásahu, zásady spolupráce Operačních informačních středisek (dále jen OPIS), základních složek IZS, podrobnosti o úkolech OPIS IZS, dokumentaci IZS, stupně poplachů, poplachový plán, informace k havarijnímu plánu kraje, či vnějšímu havarijnímu plánu, zásady a způsoby krizové komunikace a spojení v IZS. Má dvě přílohy:

- způsob zpracování havarijního plánu kraje,
- způsob zpracování vnějšího havarijního plánu.[21]

1.4 Zákony týkající se vnější bezpečnosti ČR

Vnější bezpečnost státu znamená zajištění územní celistvosti, svrchovanosti a nezávislosti státu, nedotknutelnosti státních hranic, ochranu

zastupitelských úřadů, členů diplomatických sborů a dalších občanů v případě mimořádné události hrozící nebo vzniklé mimo území České republiky.

1.4.1 Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

Stanovuje povinnosti státních orgánů, územních samosprávných celků a PO a FO k zajišťování obrany státu před vnějším napadením a odpovědnost za porušení těchto povinností [13].

1.4.2 Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

Zákon upravuje postavení, úkoly a členění ozbrojených sil ČR, jejich řízení, přípravu a vybavení a dále použití vojenských zbraní [16].

1.4.3 Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)

Reguluje brannou povinnost občanů, tedy souhrn jejich vojenských povinností vůči státu. Tyto povinnosti musí plnit v případě vyhlášení válečného stavu nebo mobilizace. Branný zákon dále upravuje rozsah branné povinnosti ozbrojených sil [17].

2 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Integrovaný záchranný systém je kromě již zmíněných zákonů také zohledněn v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, konkrétně články 1-3[12], a vychází i z Ústavy České republiky a z Listiny základních práv a svobod. Právním předpisem, který stanovuje působnosti, práva a povinnosti všech subjektů podílejících se na přípravě řešení mimořádných událostí, krizových situací, záchranných a likvidačních prací a ochraně obyvatelstva, je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému[15]. Ujednání v tomto zákoně musí být dodržována i za stavu vyhlášeného některého z krizových stavů (může se jednat o omezené území, případně celou ČR) nebo vyhlášení stavu válečného. Což znamená, že základní i ostatní složky integrovaného záchranného systému se neustále připravují na svou primární činnost a zároveň jsou schopny plnit úkoly, které jim ze zákona č. 239/2000 o integrovaném záchranném systému jsou definovány v oblasti mimořádných událostí, krizových situací a provádění záchranných a likvidačních prací i při vyhlášených krizových stavech [15]

IZS je nejvíce viditelným výkonným prvkem krizového řízení ČR. Pod pojmem integrovaný záchranný systém se rozumí koordinovaný postup a kooperace jeho složek při krizových stavech jako jsou mimořádné události, záchranné a likvidační práce[15]. Hlavním koordinátorem IZS v ČR je Hasičský záchranný sbor České republiky. IZS v Česku existuje již od roku 2001 a vznikl současně se zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Stálými orgány koordinace složek IZS jsou operační a informační střediska záchranného systému (OPIS)[1].

2.1 Operační a informační střediska IZS

Operační a informační střediska IZS jsou stálými orgány koordinace složek integrovaného záchranného systému.

Fungují jako kontaktní místa pro tísňová volání s žádostí o pomoc v nouzi. Tato pomoc v nouzi je zajišťovaná státem. Operační a informační střediska IZS působí v oblasti varování obyvatelstva a v oblasti vyrozumění příslušných orgánů.[2]

Za vybudování a provoz operačního a informačního střediska IZS kraje, je zodpovědný HZS kraje, např. v Královéhradeckém kraji sídlí v Hradci Králové v budově Krajského ředitelství HZS, kde fungují i linky tísňového volání[21].

Linky tísňového volání:

- 112 – mezinárodní tísňová linka
- 150 – jednotky požární ochrany
- 155 – zdravotnická záchranná služba
- 158 – Policie ČR

Všechna operační střediska fungují nepřetržitě 24 hodin. V rámci integrovaného záchranného systému rozlišujeme 3 typy operačních středisek:

Operační a informační střediska HZS

- Operační a informační střediska HZS krajů
- Operační a informační středisko GŘ HZS

Zdravotnické operační středisko (ZOP)

Mezi nejdůležitější úkoly ZOP patří příjem a vyhodnocování tísňových výzev a koordinace výjezdových skupin zdravotnické záchranné služby.

Operační středisko Policie ČR

Hlavním úkolem operačního střediska Policie ČR je koordinování a organizace policejních sil a prostředků k zabezpečení relevantní reakce na vzniklou bezpečnostní situaci. Operační střediska poskytují potřebnou podporu a servis policistům „v terénu“ a zajišťují součinnost s ostatními orgány a organizacemi, zvláště v rámci integrovaného záchranného systému. Oznámení

učiněná voláním na národní tísňové číslo 158 jsou přijímána na krajských operačních střediscích.²

2.2 Základní složky integrovaného záchranného systému

Zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmisťují své síly a prostředky po celém území České republiky. Mezi základní složky IZS patří:

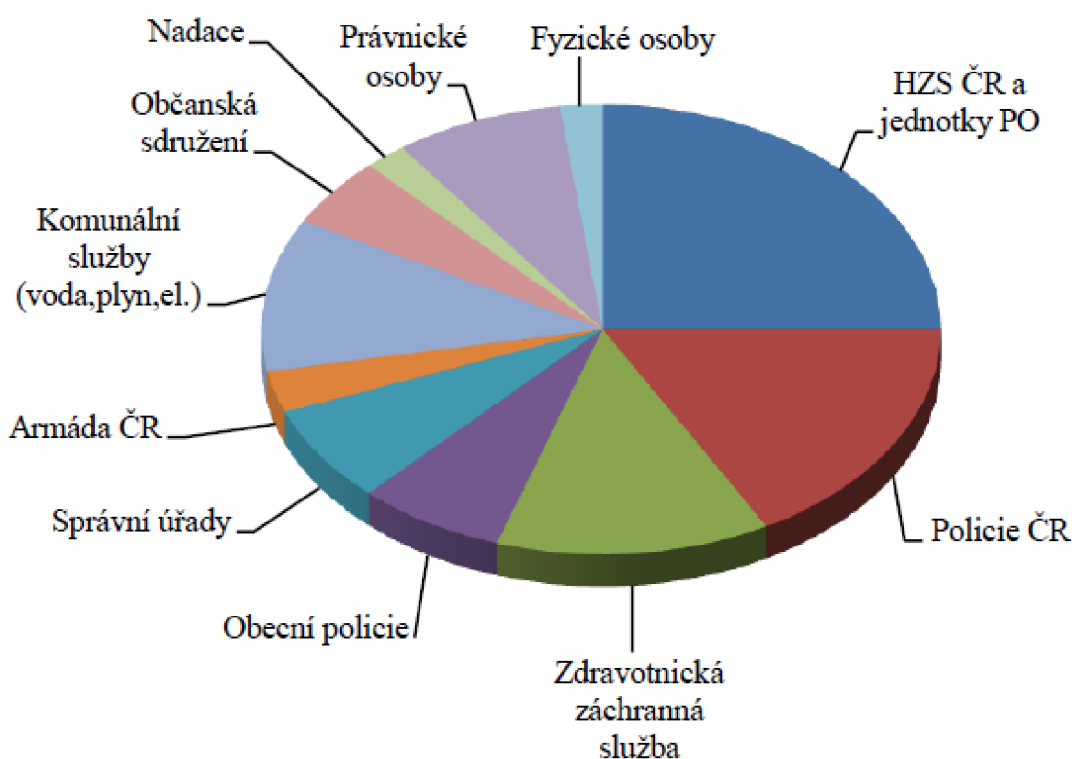
- **Hasičský záchranný sbor České republiky** (tísňová linka 150) – je hlavní složkou celého IZS, hlavním koordinátorem záchranných složek IZS. Základním orgánem HZS ČR je Generální ředitelství HZS (dále jen GRH ZS). HZS ČR je tvořeno HZS krajů, které si zřizuje další stanice na území kraje.
- **Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany** – dělí se do šesti kategorií, JPO I až JPO VI. JPO jsou zařazeny do kategorií podle toho, zda zasahují na území nebo mimo území zřizovatele. Dohodou zřizovatele a HZS určí, jaké JPO budou provádět záchranné a likvidační práce.[2]
- **Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby** (tísňová linka 155) – zajišťují neodkladnou přednemocniční péči. Výjezdové skupiny přednemocniční péče jsou: *rychlá zdravotnická pomoc* (RZP) ve složení řidič-záchranář a zdravotnický záchranář, *rychlá lékařská pomoc* (RLP) ve složení záchranář a lékař a *letecká záchranná služba* (LZS) ve složení zdravotnický záchranář a lékař.
- **Policie České republiky** (tísňová linka 158) – je výkonný orgán státní moci. PČR je podřízena Ministerstvu vnitra ČR. Člení se na útvary, kterými jsou Policejní prezidium, útvary policie s celostátní působností, krajská ředitelství a útvary zřízené v rámci krajského ředitelství [5]

² POLICIE, 2019. Operační středisko. *Policie ČR*[online], [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/operacni-stredisko-prezidia.aspx>.

2.3 Ostatní složky integrovaného záchranného systému

Tyto složky při záchranných a likvidačních pracích poskytují plánovanou pomoc na vyžádání.³ Schéma rozložení složek IZS dle zdroje HZS KHK (Obrázek 1)[8]. Předem písemně dohodnutý způsob poskytování plánované pomoci na vyžádání mohou ostatní složky IZS sjednat s těmito subjekty:

- obecním úřadem obce s rozšířenou působností,
- krajským úřadem,
- Ministerstvem vnitra nebo
- základními složkami integrovaného záchranného systému.

Obrázek 1 Rozložení složek v rámci IZS zdroj: HZS Královéhradeckého kraje

Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. Vězeňská služba ČR, obecní policie),

³ §4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

- ostatní záchranné sbory (např. Báňská záchranná služba),
- orgány ochrany veřejného zdraví (hygienická služba),
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (energetika, komunikace, sítě),
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím (horská služba, vodní záchranná služba, Český červený kříž, Sdružení ADRA, Diecézní charita, Lékaři bez hranic, Člověk v tísni, Linka bezpečí, Senior telefon, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, Sdružení hasičů Čech a Moravy apod.).
- Czech SAR Team (SAR – Search and Rescue), tento spolek začleněn v roce 2021.

Podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému [15] se při vyhlášení krizových stavů stávají složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic, které mají zřízen urgentní příjem pro poskytování specializované péče obyvatelstvu [7].

2.4 Zásady koordinace složek integrovaného záchranného systému

Integrace je sjednocení, integrovaný záchranný systém je sjednocení materiální, lidské a právní pomoci k provedení záchrany nebo likvidace co nejúčinnějším a nejehospodárnějším způsobem. IZS je hlavně vyjádřením pravidel a spolupráce a musí mít i určité orgány zajišťující koordinaci.

Koordinace rovná se optimální spolupráce. Koordinací složek IZS při společném zásahu se rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací.

2.4.1 Koordinace složek IZS

Koordinace složek IZS spočívá v zajišťování následujících činností:

- vyhodnocení druhu a rozsahu mimořádné události,
- uzavření místa zásahu a omezení vstupu na místo zásahu,

- záchrana bezprostředně ohrožených osob, zvířat a majetku,
- přijetí nezbytných opatření pro ochranu života a zdraví osob ve složkách IZS,
- přerušování trvajících příčin vzniku ohrožení vyvolaných mimořádnou událostí,
- omezení ohrožení a stabilizace situace,
- přijetí adekvátních opatření v oblastech, které jsou ohroženy šířením mimořádné události – poskytnutí pomoci, záchrana a evakuace osob i zvířat, monitorování evakuované oblasti, řízení dopravy a osob na zasaženém místě, varování,
- poskytnutí nezbytné humanitární pomoci postiženým osobám a veterinární pomoc zraněným zvířatům,
- poskytování informací veřejnosti a médiím o mimořádné události,
- podávání nezbytných informací příbuzným osob postižených mimořádnou událostí,
- monitorování a zaznamenání rozsahu příčin vzniku mimořádné události.

2.4.2 Stupně koordinace složek IZS

Při řešení mimořádné události se setkáváme se třemi úrovněmi řízení složek integrovaného záchranného systému (stupně koordinace).

Taktická úroveň

Na této úrovni řídí koordinaci složek na místě zásahu velitel zásahu osobně nebo za pomoci jím zřízených výkonných orgánů, kam řadíme štáb velitele zásahu, velitele úseků a velitele sektorů. Pokud v místě zásahu není přítomen zástupce orgánu, do jehož gesce druh mimořádné události spadá, řídí záchranné a likvidační práce velitel jednotky požární ochrany do příchodu odpovědného orgánu.

Operační úroveň

Na této úrovni řídí všechny složky integrovaného záchranného systému operační a informační středisko, jehož úloha je zajišťována OPIS HZS ČR.

Strategická úroveň

Na této úrovni jsou zasahující složky IZS koordinovány starostou obce, starostou ORP, hejtmánem nebo primátorem hl. m. Prahy, Ministerstvem vnitra nebo dalšími dotčenými správními úřady. Tato úroveň je prováděna jen v situacích, kdy je vyhlášen třetí nebo zvláštní stupeň poplachu.

2.4.3 Stupně poplachu IZS

V rámci integrovaného záchranného systému mohou být na území ČR vyhlášeny 4 úrovně poplachu (podle poplachového plánu integrovaného záchranného systému):

- **1. stupeň** – mimořádná událost ohrožuje jednotlivé osoby, objekty nebo jejich části, vyjma objektu se složitými podmínkami pro zásah, plochu do 500 m². Zasahují základní složky a není nutné koordinovat v místě zásahu.
- **2. stupeň** – mimořádná událost ohrožuje do 100 osob, více než 1 objekt se složitými podmínkami pro zásah, cenný chov zvířat, plochu území větší než 10000 m². Zásah provádí základní i ostatní složky IZS.
- **3. stupeň** – mimořádná událost ohrožuje od 101 do 1000 osob, část obce či areálu podniku, chovy hospodářských zvířat, plochu území do 1 km², patří sem i hromadná DN, podpora složek i z jiných krajů. Koordinace velitelem zásahu.
- **Zvláštní stupeň poplachu (4.)** – mimořádná událost ohrožuje více než 1000 osob, celé obce, plochu území nad 1 km². Místo zásahu je rozděleno na úseky s jednotlivými veliteli, je možná přítomnost zahraničních jednotek.⁴

V případech, kdy to situace vyžaduje a jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro jeho použití, nebo kdy složky integrovaného záchranného systému kraje nedisponují silami a prostředky, které po nich žádá cestou operačního a informačního střediska integrovaného záchranného systému kraje hejtmán kraje, starosta obce s rozšířenou působností, ředitel HZS kraje nebo velitel zásahu, se použije ústřední poplachový plán IZS.⁵

⁴ Terminologický slovník Ministerstva vnitra ČR – dostupné online www.terminologickyslovnk.cz

⁵ Ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému, čl. 1, písm. a), b)

2.4.4 Koordinace složek IZS velitelem zásahu

Velitel zásahu koordinuje záchranné a likvidační práce v místě zásahu při nasazení složek IZS. Pokud není stanoveno zvláštním právním předpisem jinak, velitelem zásahu se zpravidla stává velitel jednotky požární ochrany, který dle závažnosti mimořádné události vyhlásí adekvátní stupeň poplachu dle příslušného poplachového plánu IZS. Obvykle jím je velitel JPO, případně funkcionář HZS s právem přednostního velení, který řídí veškerou činnosti složek IZS. V některých případech se velitelem zásahu může stát i velitel JSDH obce. Místem zásahu se rozumí postižená oblast, kde se mimořádná událost vyskytla nebo místo, kde je vysoká pravděpodobnost tohoto výskytu [3].

V případech, kdy není na místě zásahu určen velitel zásahu, přebírá koordinaci složek velitel té zasahující složky IZS, jejíž činnost je na místě převažující.

Struktura řízení závisí na počtu řízených jednotek, dalších složek IZS, popř. dalších sil a prostředků. Při řízení zásahu se uplatňují následující **úrovně řízení** s oprávněním v okruhu své působnosti vydávat rozkazy, pokyny nebo povely vůči svým podřízeným: a) velitel zásahu, b) velitel jednotky a vedoucí další složky IZS, c) náčelník štábu velitele zásahu, d) člen štábu velitele zásahu, e) velitel sektoru, f) velitel úseku, g) vedoucí skupiny [8].⁶

Organizační strukturu u zásahu dle obtížnosti a množství jednotek určí velitel zásahu. Zvolí jednu ze čtyř organizačních struktur:

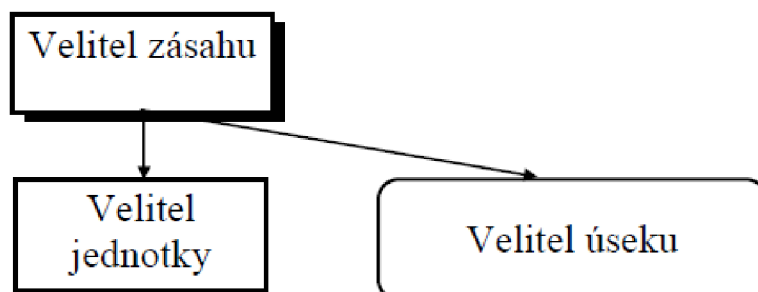
- Při maximálním počtu tří zasahujících JPO a mimořádná událost není složitá, velitel koordinuje zásah sám (Obrázek 2).
- V případě, že zasahuje 3-5 JPO, je povolán pomocník. Pomocníkem je zpravidla velitel některé ze zasahujících JPO (HZSČR nebo JSDH) (Obrázek 3).
- Pokud zasahuje 5 a více JPO, vytváří se štáb velitele zásahu. Štáb působí jako orgán výkonný a poradní (Obrázek 4).

⁶HZS ČR, 2019f. Bojový řád jednotek požární ochrany (1. 1. 2018). Metodické listy kapitoly Ř: 1. Řízení zásahu. In: HZSČR [online], <https://www.hzscr.cz/clanek/bojovy-rad-jednotek-pozarni-ochrany-v-dokumentech-491249.aspx>.

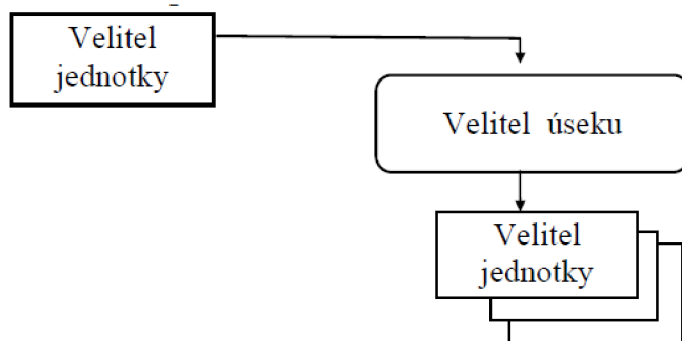
- Velitel zásahu může místo zásahu rozdělit na jednotlivé úseky a sektory a následně jmenovat velitele těchto úseků a sektorů (Obrázek 5) (Graf 1).

Při zásahu více JPO existuje **právo přednostního velení**, které má určitou hierarchii. Základním článkem je velitel jednotky, který má územní působnost přímo v místě zásahu. Při běžném zásahu je veliteli jednotky nadřazen velitel JSDH. V případě, kdy je místem zásahu podnik, je veliteli jednotky nadřazen také velitel JSDH daného podniku. Pokud má ale podnik zřízený i Hasičský záchranný sbor, pak právo přednostního velení přebírá velitel tohoto HZS podniku. Absolutním právem přednostního velení disponuje velitel jednotky Hasičského záchranného sboru kraje.

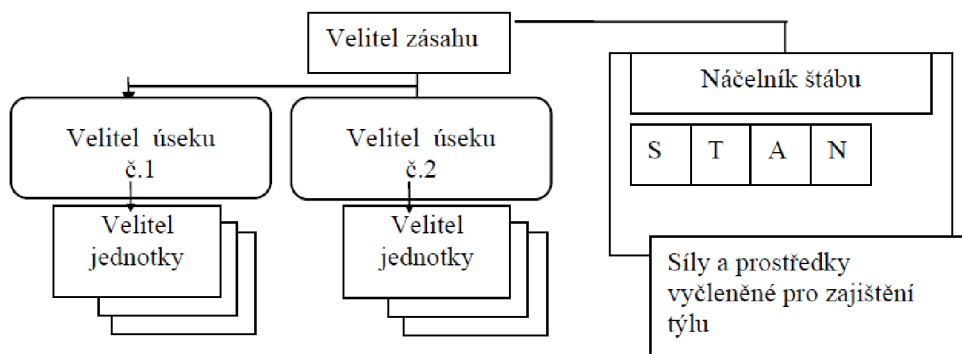
Velitelé jednotek jsou přímými nadřízenými všech hasičů a zároveň jsou podřízeni vyšším rozkazům velitele zásahu, úseku či sektoru. Každý hasič je povinen plnit veškeré rozkazy svých nadřízených velitelů, brát ohled na svou bezpečnost i bezpečnost ostatních, prozkoumávat místo zásahu a poznatky oznamovat veliteli zásahu, zajišťovat a respektovat pravidla spojení[3].

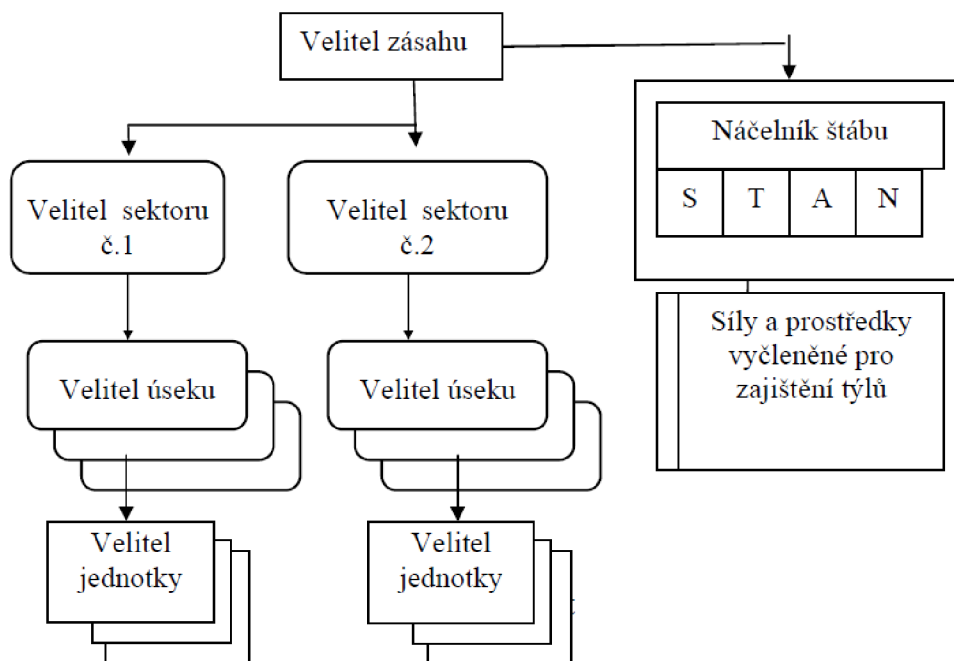
Obrázek 2 Řízení zásahu bez štábu velitele zásahu a pomocníků

Obrázek 3 Řízení zásahu s pomocníkem

Obrázek 4 Řízení zásahu se štábem velitele a úseky

Obrázek 5 Řízení zásahu se štábem velitele zásahu, sektoru a úseky

Velitel zásahu

Velitelem zásahu je osoba, která je zodpovědná koordinaci záchranných a likvidačních prací v místě zásahu. Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS[15], §19 odst.1), „*Koordinace záchranných a likvidačních prací v místě nasazení složek IZS a v prostoru předpokládaného působení mimořádné události (místo zásahu) a řízení součinnosti těchto složek provádí velitel zásahu. Pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, je velitelem zásahu velitel JPO nebo příslušný funkcionář HZS s právem přednostního velení.*“ Primárně tuto roli v místě zásahu plní velitel JPO, která jako první dorazila na místo zásahu do doby, kdy velení převezme osoba s právem přednostního velení, pokud tak nestanovuje zvláštní zákon. [18]

Není-li v místě zásahu ustanoven velitel zásahu, řídí součinnost složek integrovaného záchranného systému vedoucí nebo velitel té složky, jejíž činnost v místě zásahu převažuje.⁷Příklady a složky, které velí zásahu:

- demonstrace, shromáždění osob, pátrání po osobách – Policie ČR,
- hromadné nákazy zvířat – krajská veterinární správa,
- nálezy nevybuchlé munice – pyrotechnická služba,
- záchranné práce v horách – horská služba,
- záchranné práce v jeskyních – speleologická služba,
- mimořádná událost v dolech – báňská záchranná služba,
- porucha na vodovodním řádu – vodohospodářská služba.

Není vždy striktně stanoveno, že se musí jednat o profesionálního hasiče. Velitelem může být i velitel jednotky SDHO, pokud obec takovou jednotku má zřízenou. Kromě řízení záchranných a likvidačních prací je v jeho pravomoci koordinování dalších složek IZS v místě zásahu[15]. Dále je velitel zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací oprávněn:

- zakázat nebo omezit vstup osob do místa zásahu, nechat vyvést osobu na místě nepotřebnou, nařídít evakuaci, vyzvat osobu ke ztotožnění se,

⁷ § 19 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

- nařídit okamžité vytvoření nebo odstranění staveb či terénních úprav k omezení vlivu mimořádné události,
- vyzvat právnické osoby nebo fyzické osoby k poskytnutí fyzické nebo věcné pomoci,
- zřídit štáb velitele zásahu, ve kterém jsou členy velitelé jednotek a vedoucí složek IZS účastnících se zásahu v místě události,
- v případě velkoplošného místa zásahu prostor rozdělit na úseky, určit velitele úseků a na ně delegovat odpovědnost za daný úsek.⁸

Při řízení požárního zásahu a záchranných a likvidačních prací má velitel zásahu zároveň i povinnosti. Jedná se o:

- řízení průzkumu, vyhodnocování situace a ze získaných informací organizování zasahujících jednotek,
- kontrola a vyhodnocování účinnosti zásahových prací a plnění jeho rozkazů,
- rozhodnutí o zahájení a ukončení záchrany osob, zvířat a majetku a přednostní pořadí osob, zvířat a majetku,
- organizování součinnosti zasahujících jednotek a spolupráce s osobami poskytujícími osobní a věcnou pomoc,
- organizování spojení v místě zásahu a s příslušným operačním střediskem, spolu se zodpovědností za správnost a úplnost předávaných informací,
- zajištění předávání informací o zásahu médiím a sdělovacím prostředkům,
- poskytování informací příbuzným osob, které jsou dotčeny následky požáru či mimořádnou událostí,
- vyhodnocení zásahu a vypracování zprávy o zásahu.⁹[2]

Štáb velitele zásahu

Štáb velitele zásahu zřizuje dle potřeby velitel zásahu. V místě zásahu funguje jako jeho výkonný a poradní orgán. Nejvyšší pozicí je náčelník štábu, který řídí veškeré jeho činnosti[18].

⁸ § 19 odst. 3 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému

⁹ § 26 odst. 1 vyhlášky č. 247/2001 Sb.

Náčelník štábu velitele zásahu má k dispozici tým speciálně označených kolegů, zodpovědných za určitou oblast v místě zásahu. Jsou označeni zvláštní vestou s plnohodnotným označením své funkce nebo červenou páskou na levé paži s jedním písmenem (Obrázek 7).

On sám má na sobě vestu s označením „Náčelník štábu“ nebo na rukávu pásku s označením „NŠ“. Je odpovědný za činnost štábu a zastupuje velitele zásahu po dobu jeho nepřítomnosti.¹⁰

Komunikaci mezi jednotkami na místě zásahu i mezi složkami IZS zabezpečuje člen štábu s označením „Spojení“ či páskou s písmenem „S“.¹¹

Materiální zabezpečení jednotek, péči o hasiče, evidenci výdajů a nákladů na zásah a další organizuje člen štábu s označením „Týl“ či páskou s písmenem „T“.¹²

Analýzu situace na místě pro potřeby velitele zásahu provádí člen štábu s označením „Analýza“ či páskou s písmenem „A“.¹³

Součinnost jednotek a složek IZS v místě zásahu a jejich evidenci koordinuje člen štábu s označením „Nasazení“ či páskou s písmenem „N“.¹⁴

Záchranné a likvidační práce

Záchranné práce jsou činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zvláště ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí a vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidační práce jsou činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Nejzásadnější rozdíl mezi oběma druhy činností je v jejich bezprostřednosti, nicméně je nutné vždy provést oboje. Likvidační práce lze

¹⁰ § 23 odst. 2 vyhlášky č. 247/2001 Sb.

¹¹ § 23 odst. 3 vyhlášky č. 247/2001 Sb.

¹² § 23 odst. 4 vyhlášky č. 247/2001 Sb.

¹³ § 23 odst. 5 vyhlášky č. 247/2001 Sb.

¹⁴ § 23 odst. 6 vyhlášky č. 247/2001 Sb.

časově odložit na dobu po dokončení záchranných prací, které mají vyšší prioritu. *Příklad: při dopravní nehodě automobilů je nutné nejdříve poskytnout pomoc zraněným osobám a až poté odstraňovat vraky automobilů mimo vozovku [3]*

Mimořádná událost

Mimořádnou událostí, se podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému[15], rozumí *škodlivé působení sil a jevů vyvolané činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací[6].*

Mimořádných událostí je široká škála. Vznikají nedostatkem nebo nadbytkem hmoty, energií nebo informací. V této části jsou uvedeny příklady, jejich lepší přehled je grafickou součástí přílohy této bakalářské práce.

Mimořádné události vyvolané přírodními jevy:

- abiotické (neživá příroda) – větrné smrště, přírodní požáry, dlouhotrvající sucha, přívalové deště, povodně, zemětřesení
- biotické (živá příroda) – přemnožení škůdců, enzootie (nakažlivé onemocnění velkých skupin zvířat), pandemie (Covid -19)

Mimořádné události vyvolané lidským faktorem (antropogenní):

- technogenní (prům. havárie) – výbuchy, požáry, hromadné dopravní nehody, havárie v jaderných a energetických zařízeních,
- sociogenní interní (vnitrostátní) – terorismus, občanské nepokoje,
- sociogenní externí (mezinárodní konflikty) – zbraně hromadného ničení,
- agrogenní (monokult. výroba) – degradace půdy, vysychání vodních zdrojů, narušení ekologické rovnováhy.

Krizové stavy

Při vzniku mimořádné události, která je svojí závažností a intenzitou podle zákona o integrovaném záchranném systému krizovou situací, narušením kritické infrastruktury nebo jiným nebezpečím, je pro obyvatele České republiky nebo některé její části vytvořen a v případě potřeby aktivován systém krizových stavů. Jedná se o soubor nařízení a opatření, která mají za úkol zajistit bezpečnost, životy a zdraví obyvatel České republiky, majetkové hodnoty a ochranu zvířat a životního prostředí.

Na území České republiky může dojít k vyhlášení 4 krizových stavů. Jedná se o: **stav nebezpečí**, **nouzový stav**, **stav ohrožení státu** a **válečný stav**. **Stav nebezpečí** vyhláší hejtmán kraje nebo primátor hl. m. Prahy. Vymezení tohoto stavu, pravidla pro rozhodnutí o stavu nebezpečí, jeho vyhlášení, trvání, zrušení a kompetence vlády, upravuje §3 krizového zákona. Lze jej jako bezodkladné řešení vyhlásit pro kraj nebo jeho část, pokud mimořádná událost nedosahuje značné intenzity a zároveň nelze ohrožení odvrátit běžnou činností správních úřadů, složek IZS nebo subjekty kritické infrastruktury. **Nouzový stav** a **Stav ohrožení státu** jsou vyhlášovány pro celé území státu nebo jeho část. Podmínky a pravomoci parlamentu a vlády pro jejich vyhlášení, doby trvání a zrušení upravuje Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky[14] ve znění pozdějších předpisů. **Válečný stav** určuje a jeho vyhlášení upravuje §43 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky. Vnitřní bezpečnosti České republiky se týkají krizové stavy *stav nebezpečí* a *nouzový stav*, vnější bezpečnosti České republiky se týkají *stav ohrožení státu* a *válečný stav*. Jejich souhrnný přehled včetně podmínek a pravidel k jejich vyhlášení jsou přílohou této bakalářské práce (Tabulka 2).

2.5 Jednotky požární ochrany

Jednotky požární ochrany jsou na území České republiky děleny na profesionální jednotky hasičského záchranného sboru a jednotky sboru dobrovolných hasičů. Organizaci jednotek stanoví vyhláška č. 247/2001 Sb., o

organizaci a činnosti jednotek požární ochrany [18] a zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů[9].

Mají 3 základní úkoly:

- provádění požárních zásahů podle související dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků,
- provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech,
- podává neprodleně zprávy o svém výjezdu a zásahu územně příslušnému HZS kraje[9].

Mezi další úkoly jednotek požární ochrany patří plnění úkolů na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva. ¹⁵

2.5.1 Druhy jednotek požární ochrany

Podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů[9], rozlišujeme tyto druhy JPO:

1. **Jednotka hasičského záchranného sboru** zřízená jako jednotka hasičského záchranného sboru kraje, jednotka generálního ředitelství nebo jednotka záchranného útvaru hasičského záchranného sboru, skládající se z příslušníků hasičského záchranného sboru (dále jen „příslušník“) určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru.
2. **Jednotka hasičského záchranného sboru podniku** složená ze zaměstnanců právnické nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své povolání.
3. **Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce** složená z fyzických osob, pro které činnost v této jednotce požární ochrany není výkonem jejich povolání.
4. **Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku** složená ze zaměstnanců právnické nebo podnikající fyzické osoby, pro které činnost v této jednotce požární ochrany není výkonem jejich povolání,¹⁶

¹⁵ § 70 odst. 5 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů

Zákon rovněž obsahuje pojednání o vojenských hasičských jednotkách. Jsou zřízeny ve vojenských objektech, vojenských útvech, vojenských zařízeních, vojenských záchranných útvech nebo u právnických osob založených či zřízených Ministerstvem obrany. Jejich příslušníci jsou vojáci z povolání a občanští zaměstnanci. Organizace jednotek je v kompetenci Ministerstva obrany. Při společných zásazích s jednotkami hasičského záchranného sboru je pro vojenské hasičské jednotky uplatňováno přednostní právo velení na stejné úrovni jako pro sbor dobrovolných hasičů podniku a jsou podřízeny veliteli zásahu.¹⁷

2.5.2 Kategorie jednotek požární ochrany

Jednotky požární ochrany podle plošného pokrytí dělíme na jednotky s územní působností a jednotky s místní působností (Tabulka 4).

JPO s územní působností (mohou zasahovat i mimo území svého zřizovatele):

- JPO I – jednotka HZS s územní působností do 20 minut jízdy ze základny k místu zásahu,
- JPO II – jednotka SDHO s členy vykonávajícími službu jako své hlavní nebo vedlejší povolání s územní působností do 10 minut ze základny k místu zásahu,
- JPO III – jednotka SDHO s členy vykonávajícími službu dobrovolně s územní působností do 10 minut ze základny k místu zásahu.

JPO s místní působností (zasahují na území svého zřizovatele):

- JPO IV – jednotka HZS podniku, vykonávající službu jako své povolání,
- JPO V – jednotka SDHO se členy vykonávajícími službu dobrovolně,
- JPO VI – jednotka SDH podniku[3].

¹⁶ § 65 odst. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ § 65a odst. 1-3 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

2.6 Jednotka požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obce

Jednotka požární ochrany je podle § 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů zřizována obcí nebo obcí s rozšířenou působností (případně podnikem)¹⁸, zároveň je součástí sboru dobrovolných hasičů. Jednotka zařazená do plošného pokrytí kraje požárními jednotkami podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému ve znění pozdějších předpisů doplňuje činnost profesionálních hasičských sborů a zasahuje společně s jednotkami požární ochrany hasičského záchranného sboru České republiky. Jednotek požární ochrany sborů dobrovolných hasičů obcí se dále týkají rovněž tyto zákony:

- zákon č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, tzv. krizový zákon,
- vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti JPO a prováděcí vyhlášky o zdravotní způsobilosti, odškodnění za újmu na zdraví atd.

2.6.1 Činnosti jednotky

Jednotka pracuje ve dvou řízeních – organizačním a operačním.

Organizační řízení obsahuje činnosti vedoucí k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotky požární ochrany.

Operační řízení obsahuje činnosti od příjmu ohlášení vzniku potřeby nasazení sil a prostředků požární ochrany prostřednictvím operačního a informačního střediska hasičského záchranného sboru kraje přes provedení požárního zásahu, záchranných prací při živelních pohromách, dopravních nehodách, ekologických haváriích a dalších mimořádných událostech do návratu sil a prostředků požární ochrany zpět na základnu [5].

¹⁸ § 68 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů

2.6.2 Personál, vybavení a technika jednotky

Každá jednotka požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obce má (s ohledem na kategorii, do které je zařazena) specifikovaný minimální počet členů jednotky a rozsah minimálního vybavení požární technikou, aby byla schopna plnit úkoly IZS, které jsou jí zařazením do dané kategorie předurčeny. Jedná se o různé funkce členů jednotky a různorodou požární techniku.¹⁹ Každý člen této jednotky je povinen ročně absolvovat minimálně 40 hodin teoretických a praktických znalostí a neustále je doplňovat.²⁰ Pro členství v jednotce je také nutné mít lékařské potvrzení o schopnosti a způsobilosti výkonu funkce v jednotce, které je nutné každé 2 roky absolvovat opakovaně. Řidiči požární techniky a hasiči schopní nosit dýchací techniku jsou v tomto ohledu prověřováni mnohem důkladněji než ostatní členové jednotek. Ucelený přehled je součástí přílohy této bakalářské práce. Pro porovnání mezi standardizovaným vybavením a skutečným vybavením na jednotce je součástí přílohy přehled techniky a vybavení JPO SDH Hradec Králové – Třebeš, kde jsem členem JPO SDH.

2.6.2.1 Jednotka požární ochrany sboru dobrovolných hasičů Hradec Králové – Třebeš

Jak jsem uvedl, jsem členem jak sboru dobrovolných hasičů obce Hradec Králové – Třebeš, tak i jednotky požární ochrany, zřízené při tomto sboru.

Technické vybavení jednotky požární ochrany SDH Hradec Králové – Třebeš, pro porovnání skutečného stavu s tím, který je uveden v legislativě zabývající se vybavením jednotek požární ochrany sborů dobrovolných hasičů obcí:

Tatra CAS 20 Terrno. Jedná se o cisternovou automobilovou stříkačku, schopnou přepravit k místu zásahu požární družstvo v počtu 1+5 (řidič-strojník plus pět hasičů), vybavenou hasebními prostředky pro zásah pěnou či vodou.

¹⁹ Příloha č.4 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

²⁰ § 32-40 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Dle požadavků objednatele lze na vozidlo konfigurovat širokou škálu volitelných doplňků, jako například:

- osvětlovací stožár,
- asanační lištu ovládanou z kabiny řidiče,
- elektrický vyprošťovací naviják,
- couvací kameru ke sledování provozu za vozidlem a další (Obrázek 8).

Technický automobil (TA) na podvozku Fiat Ducato. Umožňuje přepravu hasebního personálu v poměru 1+6 společně s vybavením uloženým v nástavbě vozidla. Může se jednat o ruční pracovní nářadí, hasičské proudnice, elektrocentrálu, motorovou pilu atd. (Obrázek 9).

Přenosná motorová stříkačka PS 12. Slouží k provedení hašení požáru vzdáleného od zdroje vody, na malé požáry nebo jako čerpadlo k doplňování vody do cisteren. Lze ji přenést čtyřmi osobami, tudíž je dobře využitelná v těžce přístupném terénu. Je osazena čtyřválcovým čtyřdobým zážehovým (palivem je benzín), kapalinou chlazeným motorem, původně dodávaným do Škody 1202, poté do Škody 1203. Jmenovitý výkon dosahuje 25 kW při 3500 otáček za minutu. V současné době jsou tyto stříkačky využívány převážně ke sportovním účelům, konkrétně k požárnímu sportu. Motory jsou upravovány (změna zdvihového objemu) k výkonům dosahujícím až 90 kW. Vzhledem k nemožnosti takový výkon dostatečně ochladit, nelze takto upravené stříkačky používat pro požární zásahy (Obrázek 10).²¹

Vzhledem k velice širokému vybavení, motorové pily (Obrázek 12), plovoucích čerpadel (Obrázek 14) (Obrázek 15), dýchací techniky, rozbrušovací pily (Obrázek 11) atd., je operačním a informačním střediskem Královéhradeckého kraje jednotka povolávána k mnoha druhům zásahů u mimořádných situací.

²¹ Přenosná motorová stříkačka PS 12.

Zdroj:https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99enosn%C3%A1_motorov%C3%A1_st%C5%99%C3%ADka%C4%8Dka_PS_12

2.6.3 Financování jednotek požární ochrany sborů dobrovolných hasičů obcí

Jednotky požární ochrany SDHO jsou neziskové organizace zřizované obcemi nebo obcemi s rozšířenou působností, což znamená, že finanční a materiální potřeby zajišťují jejich zřizovatelé. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR poskytuje obcím, které tyto jednotky požární ochrany zřídily, skrze rozpočty krajů a hl. m. Prahy, dotace na podporu jejich činnosti. Dotace lze poskytnout pouze vybraným obcím, nikoliv všem (cca 7000)²², zřizujícím jednotky JSDH obce. Rozlišujeme dva druhy dotací – investiční a neinvestiční. Jedná se o financování akceschopnosti, pořízení, údržby a obnovy požární techniky a dalších potřeb jednotek požární ochrany obcí. Vyhodnocení žádosti o dotaci, její přiznání či nepřiznání, ovlivňuje počet dosažených bodů žádající obcí dle hodnocených kritérií. Těch je 8 a jsou to:

- počet obyvatel v obci,
- kategorie jednotky (JPO II, JPO III, JPO V),
- průměrný roční počet zásahů jednotky za poslední 3 roky,
- vybavenost jednotky dopravním automobilem a jeho stáří,
- dislokace stanice HZS ČR v dané obci,
- předurčení jednotky (DN, nebezpečné látky, ochrana obyvatelstva),
- dislokace jednotky v zóně havarijního plánování,
- počet podaných žádostí obce (jak dlouho obec neúspěšně žádá).

Investiční dotace

Žádat o tento druh dotací mohou pouze obce, které zřizují jednotky požární ochrany obce v kategoriích plošného pokrytí JPO II, JPO III nebo JPO V. V dotačních programech lze získat finance na **pořízení nové cisterny** nebo **rekonstrukci** stávající (vyjma JPO V – nemá ji zahrnutu ve výzbroji), **pořízení nového dopravního automobilu** pro účely jednotky požární ochrany a pro **výstavbu** nebo **rekonstrukci požární zbrojnice**.^[2]

²² Zdroj: <https://www.dh.cz/index.php/usek-represe/uorr/cinnost-rady/465-system-poskytovani-dotaci-pro-jednotky-sdh-obci>

Neinvestiční dotace

Tento druh dotací jsou oprávněny požadovat obce, jimiž zřizované SDHO, spadají do kategorií plošného pokrytí JPO II, JPO III a JPO V. Dotace je možné požadovat na **odbornou přípravu** strojníků, velitelů družstev a velitelů všech jednotek SDHO (odborná způsobilost, taktická a prověřovací cvičení pořádaná HZS kraje), specializační kurzy pro určené členy JPO SDHO. Další položkou jsou **výdaje za uskutečněný zásah JPO SDHO mimo územní obvod** jejího zřizovatele na výzvu územně příslušného OPIS HZS kraje. Poslední položkou jsou výdaje na **vybavení a opravy neinvestiční povahy**. Za ně se považují opravy požární techniky nebo pořízení věcných prostředků členů JPO SDHO ze zásahu jednotky mimo územní obvod jejího zřizovatele, v souladu s poplachovým plánem kraje.²³ Kromě tohoto lze dotaci použít například i na pořízení:

- komunikačních rádiových prostředků,
- osobních ochranných prostředků pro hasiče, a dále na provedení
- technické prohlídky hasičské techniky,
- revize věcných prostředků požární ochrany.

2.7 Sbor dobrovolných hasičů / Jednotka sboru dobrovolných hasičů

Rozdíl mezi těmito subjekty je na první pohled menší, než tomu ve skutečnosti je. Mohou být zřízeny jak samostatně, tak i ve vzájemné spolupráci a každý subjekt se při své činnosti řídí jiným legislativním předpisem.

2.7.1 Sbor dobrovolných hasičů

Řídí se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o spolek občanů působící v oblasti požární ochrany.

²³ § 29 odst. 4 písm. a) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů

V souladu se zákony č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů mají nárok na přidělování dotací. Jsou buď právně samostatnými spolky nebo organizačními složkami občanských sdružení, jako např. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Česká hasičská jednota nebo Moravská hasičská jednota. Jako subjekty se nepodílejí na provádění zásahových a likvidačních prací při mimořádných událostech. Mezi hlavní činnosti řadíme:

- pomoc s vyhledáváním členů jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obce,
- participaci na odborné přípravě členů jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obce,
- participaci se souhlasem vlastníka na údržbě a opravách požární techniky, věcných prostředků požární ochrany, objektů požární ochrany včetně vodních zdrojů,
- participaci na prevenci proti vzniku požárů, zejména preventivně výchovné činnosti mládeže a veřejnosti,
- podílení se na ediční a publikační činnosti a dokumentování požární historie a historie hasičstva.

Sbory jsou významné nejen svou činností na úseku požární ochrany, zároveň plní významnou společenskou roli v obcích. Například soutěže v hasičských dovednostech jsou dnes nazývány požárním sportem.

2.7.2 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

Řídí se zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů. Podle stejného zákona, konkrétně § 29, je upraveno její zřízení obcí [1]. Členům této jednotky jsou za hasební, záchranné a likvidační práce při mimořádných událostech v mimopracovní době obcí udělovány odměny. Zřizovatel zabezpečuje odbornou přípravu členů jednotky, materiální a finanční požadavky a potřeby jednotky požární ochrany a také zajišťuje péči o členy této jednotky.

Z uvedených informací výše lze tudíž konstatovat, že sbory dobrovolných hasičů a jednotky sborů dobrovolných hasičů nemají po právní stránce vůbec nic společného. Tím ovšem není vyloučena jejich vzájemná spolupráce.²⁴

Platí zde, že člen jednotky sboru dobrovolných hasičů nemusí být členem sboru dobrovolných hasičů a naopak. Skutečnost, že v obci funguje sbor dobrovolných hasičů obce, nezavdává obci povinnost zřídit jednotku sboru dobrovolných hasičů obce a naopak, obec může zřídit jednotku sboru dobrovolných hasičů obce bez nutnosti existence sboru dobrovolných hasičů obce.²⁵

2.8 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SHČMS)

Tato organizace sdružuje dobrovolné hasiče na území České republiky. Mezi její činnosti patří: **pomoc obcím v oblasti požární ochrany a IZS** (represe, prevence, ochrana obyvatelstva, dobrovolnictví, vzdělávání – pobočné spolky Ústřední hasičská škola a Centrum hasičského hnutí), **všeobecná spolková činnost** (vnitřní legislativa, IT, ekonomika, dotační politika, marketing, spolupráce se státními institucemi, spolky, samosprávou, nadace na podporu hasičského hnutí), **činnost s dětmi a mládeží** (činnost kolektivů mladých hasičů, činnost sportovních oddílů mládeže), **historie a muzejnictví** (publikační činnost, mezinárodní spolupráce, hasičská muzea, projektová činnost), **sportovní činnost** (rozvoj sportu pro všechny, podpora univerzitního a školního sportu, reprezentace, obnova a výstavba sportovních zařízení, vzdělávání v oblasti sportu, spolupráce s Národní sportovní agenturou a dalšími sportovními organizacemi).

Byla založena v roce 1991 jako nástupnická organizace Československého svazu požární ochrany. Její základní jednotkou je sbor dobrovolných hasičů. Těch bylo v roce 2021 evidováno 7637. Členská základna ke stejnému období

²⁴ § 75 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ Víte, v čem se liší JSDH a SDH? [online]. Praha-bechovice.cz [cit. 2023-01-17].

čítala 358897 hasičů včetně 61691 dětí a mládeže do 18 let.²⁶ Současnou starostkou Sdružení je od roku 2021 Ing. Monika Němečková.

Obrázek 6 Oficiální logo Sdružení hasičů Čech a Moravy. Zdroj: www.dh.cz

Sdružení provozuje vlastní webové stránky (www.dh.cz) a od roku 1989 vydává čtrnáctideník s názvem Hasičské noviny. V roce 2008 uzavřelo s Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava smlouvu o spolupráci v oblasti odborné a studijní, kam se například řadí zadávání témat diplomových a disertačních prací či exkurze. Studijní oblast neobsahuje pouze zmíněnou smlouvu o spolupráci, sdružení provozuje dvě školská zařízení. Jsou jimi:

- Ústřední hasičská škola Bílé Poličany u Dvora Králové n. L. a
- Ústřední hasičská škola Jánské Koupele u Opavy.

Do výčtu svých činností sdružení také zařadilo Centrum hasičského hnutí v Příbyslavi, které představuje hasičské muzeum.

Sdružení spolupracuje s těmito dalšími organizacemi:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR,
- Ministerstvo vnitra ČR,
- Národní sportovní agentura,

²⁶ Oficiální stránky Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Dostupné online. www.dh.cz

- Hasičský záchranný sbor,
- Česká rada dětí a mládeže,
- Sdružení sportovních svazů,
- Český národní výbor CTIF (International Technical Committee for the Prevention and Extinction of Fire – Komise pro prevenci a hašení požárů, v současnosti je uváděna jako Mezinárodní asociace hasičů a záchranářů),
- Anketa dobrovolní hasiči roku,
- Asociace velitelů hasičských záchranných sborů podniků,
- Česká hasičská jednota a
- Moravská hasičská jednota.

3 EMPIRICKÝ VÝZKUM

V této části práce představím cíle své práce a hypotézy, které jsem si stanovil v rámci problematiky spolupráce jednotek požární ochrany sborů dobrovolných hasičů obcí s Hasičským záchranným sborem České republiky.

3.1 Cíle

Cílem empirického výzkumu je zhodnocení vzájemné spolupráce jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obcí s Hasičským záchranným sborem České republiky. Zjišťování nedostatků při společných zásazích, nedostatků ve vybavenosti jednotek a v neposlední řadě také zjištění, jakou podporu zajišťují zřizovatelé vůči jednotkám požární ochrany sboru dobrovolných hasičů.

Na základě průzkumu mezi členy JPO SDHO a řídicích pracovníků HZS ČR je dalším cílem verifikace předem stanovených hypotéz na řešenou problematiku.

3.2 Předmět výzkumu

Předmětem výzkumu je zhodnocení celkového stavu jednotek požární ochrany SDHO jak vůči své vlastní činnosti, tak k součinnosti s jednotkami HZS ČR při společných zásazích u všech druhů zásahů.

Pro potvrzení nebo vyvrácení stanovených hypotéz jsou vedlejším předmětem zkoumání také názory řídicích pracovníků HZS ČR.

3.3 Hypotézy

Hypotéza č. 1:

Jednotky požární ochrany SDHO jsou dostatečně vybaveny k zásahové činnosti.

Hypotéza č. 2:

Součinnost jednotek požární ochrany HZS ČR a jednotek požární ochrany SDHO je při společných zásazích vnímána jako bezproblémová.

Hypotéza č. 3:

Jednotky požární ochrany SDHO jsou spokojeny s činností jejich zřizovatelů.

3.4 Metody zpracování

Ze stanovených cílů práce je patrné, že jednou ze zvolených výzkumných metod je komparativní studie, kterou řadíme mezi kvalitativní výzkumné metody. Komparaci zvolené problematiky by mělo dojít k verifikaci současného pohledu zkoumaných skupin, zjištění technických možností a schopností jednotek požární ochrany SDHO, fungování zřizovatelů SDHO vůči podléhajícím jednotkám a způsobu řešení zjištěných nedostatků. Získání informací k empirickému výzkumu byla primárně využita studia právních a služebních předpisů, odborných publikací a metodických příruček.

Pro průzkum mezi členy jednotek požární ochrany SDHO jsem použil kvantitativní metodu, a to konkrétně dotazníkové šetření. K jeho vytvoření jsem využil volně dostupné služby prostřednictvím internetových stránek www.survio.com, které jsou určeny k získávání informací od oslovených respondentů. V rámci on-line prostředí jsem vytvořil anonymní dotazník s názvem „*Hodnocení členů JPO SDHO*“, který jsem následně sdílel prostřednictvím internetového portálu www.facebook.com do skupiny Dobrovolní hasiči ČR/SK. Tato skupina je primárně dle svého názvu zaměřena na veškerou možnou problematiku, která se dobrovolných hasičů týká a je navštěvována převážně členy těchto jednotek z České i Slovenské republiky.

Pro průzkum mezi členy jednotek HZS ČR jsem zvolil metodu kontaktování vedoucích pracovníků na odboru integrovaného záchranného systému, který je součástí každého krajského ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Na internetových stránkách www.survio.com jsem vytvořil jiný anonymní dotazník,

s názvem „Hodnocení JPO SDHO ze strany HZS“, než pro členy JPO SDHO a rozeslal jej elektronickou formou na e-mailové adresy vedoucích pracovníků. Kontaktní adresy jsem získal z veřejně dostupných informací na internetových stránkách jednotlivých krajských ředitelství HZS ČR.

Z důvodu rychlého a současně efektivního oslovení členů jednotek požární ochrany SDHO byla k této části výzkumu použita metoda elektronického sběru dat. Do dotazníkové metody se zapojili členové různého pohlaví a odlišné věkové struktury.

Sběr dat probíhal v měsíci prosinci roku 2022. Podle automatického vyhodnocení byla zjištěna návratnost u dotazníku určeného členům JPO SDHO 78,6 %, kdy dotazník navštívilo 258 respondentů a 202 jej zcela vyplnilo. U dotazníku určeného zástupcům HZS ČR se hodnota návratnosti dostala na 62,5 %, kdy dotazník navštívilo pouhých 8 respondentů a 5 jej zcela vyplnilo.

Přestože byla účast u druhého dotazníku pod očekávanou hodnotou, nelze získaná data brát na lehkou váhu a je nutné je zohlednit u stanovených hypotéz.

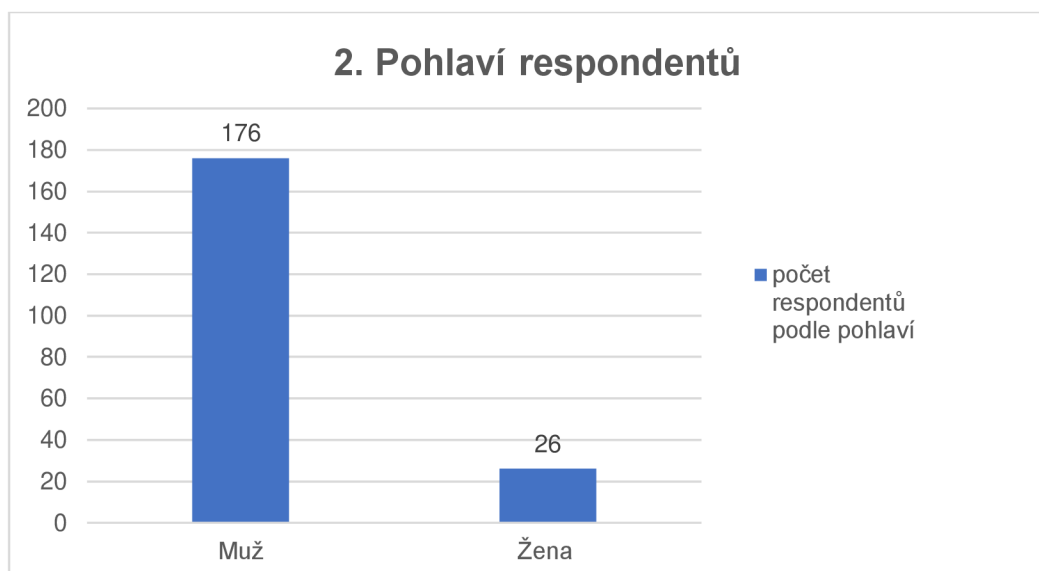
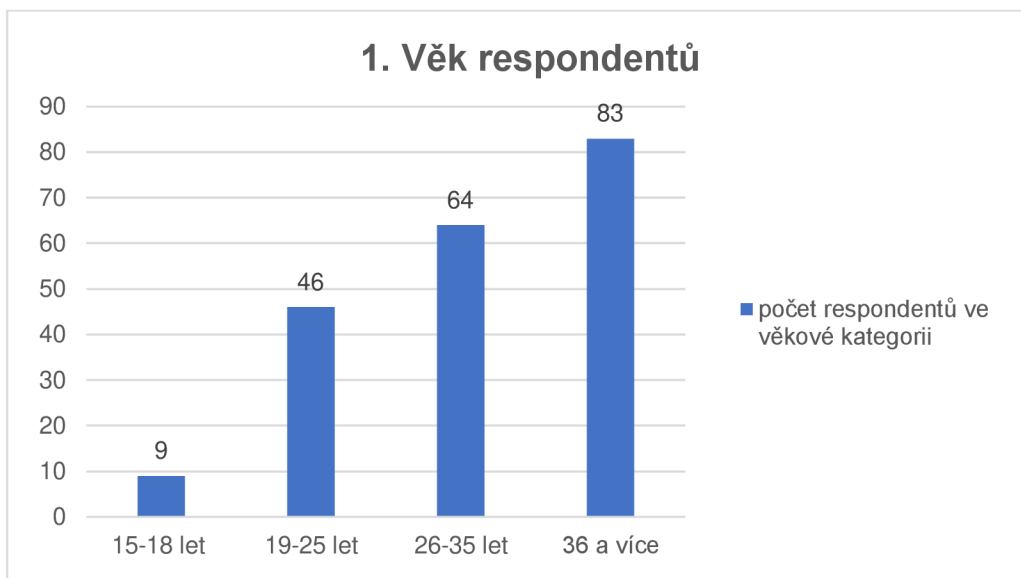
3.5 Vyhodnocení získaných výsledků – dotazník č. 1

Úvodní otázka směřovala na zjištění věku respondentů. V kategorii 15-18 let odpovědělo 9 respondentů, v kategorii 19-25 let 46 respondentů, v kategorii 26-35 let 64 respondentů a ve věku 36 let a více 83 respondentů.

Z vyhodnocení této otázky je patrné, že věkem se sbírají zkušenosti, a tak názory zkušenějších mají větší váhu.

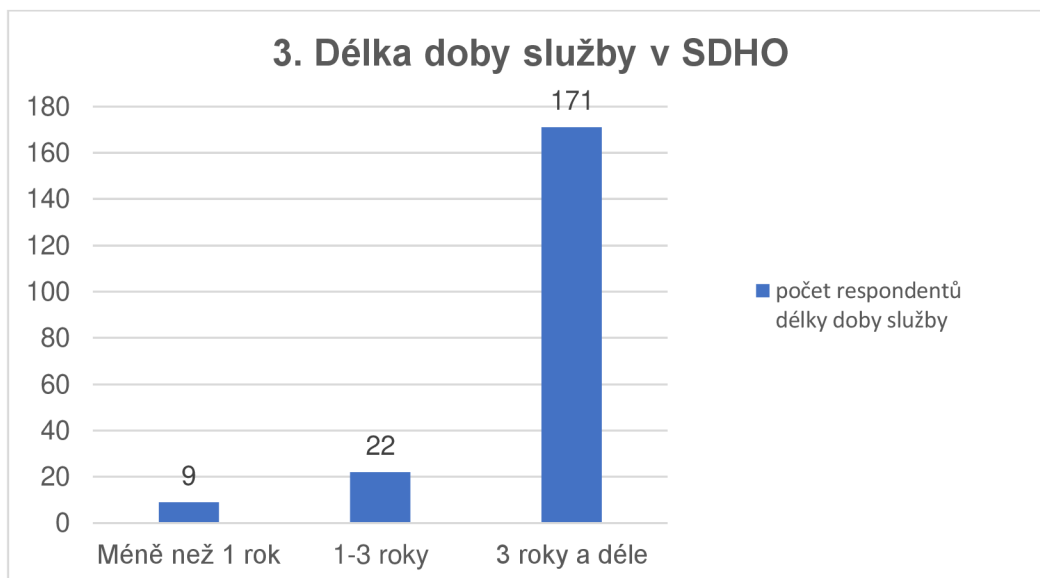
Dotazníkového průzkumu se zúčastnila převážně mužská část členů jednotek oproti části ženské a to v poměru 176:26, i když žen u dobrovolných hasičů a jednotek požární ochrany je nemalé množství. Ze statistických ročenek HZS ČR je procentuální zastoupení žen u JPO SDHO a HZS už 15,29 %.²⁷

²⁷ *Statistická ročenka 2020. 2021*, s. 50. [Dostupné online](#).

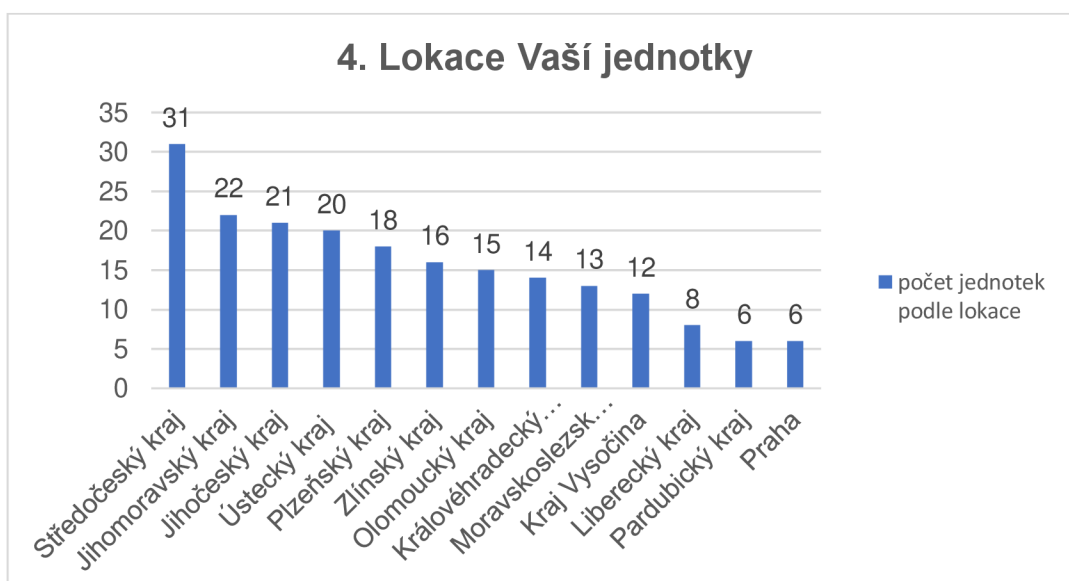

Dalším bodem dotazníku bylo zjištění délky doby členství v SDHO jednotlivých respondentů. Méně, než jeden rok služby označilo 9 respondentů, v rozmezí 1-3 let služby označilo 22 respondentů a více než 3 roky služby uvedlo 171 respondentů.

I u tohoto vyhodnocení je patrné, že věk rovná se delší působnost u JPO nebo HZS, a to se rovná více zkušenosti a více názorů na dané téma spolupráce JPO a HZS. Jejich odpovědi tak mají větší váhu pro vyhodnocení dotazníku

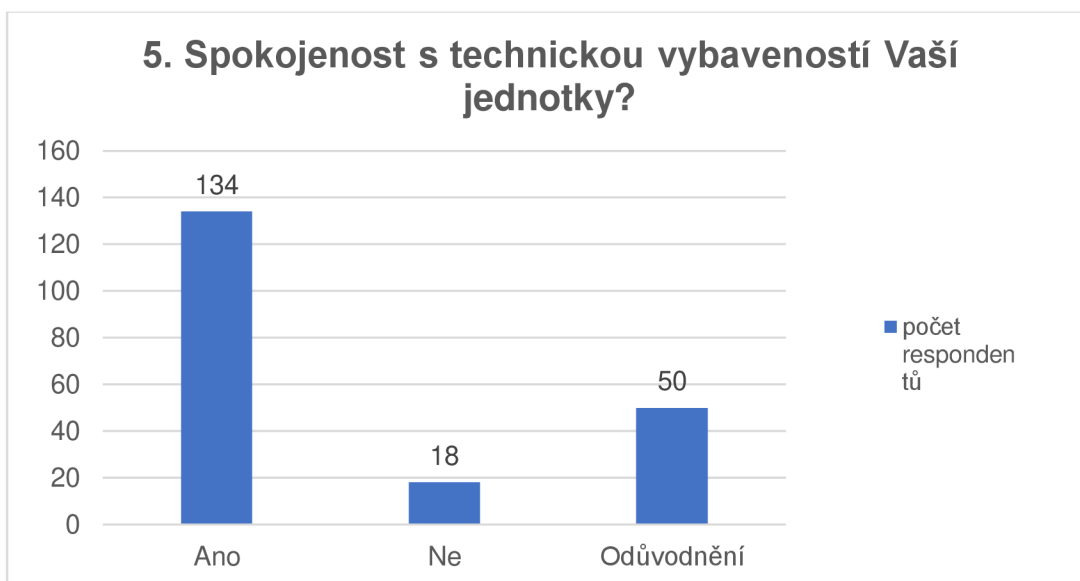

V pořadí čtvrtou otázkou bylo zjistit, v jakém kraji je mateřská jednotka sboru dobrovolných hasičů respondenta/-ky dislokována.

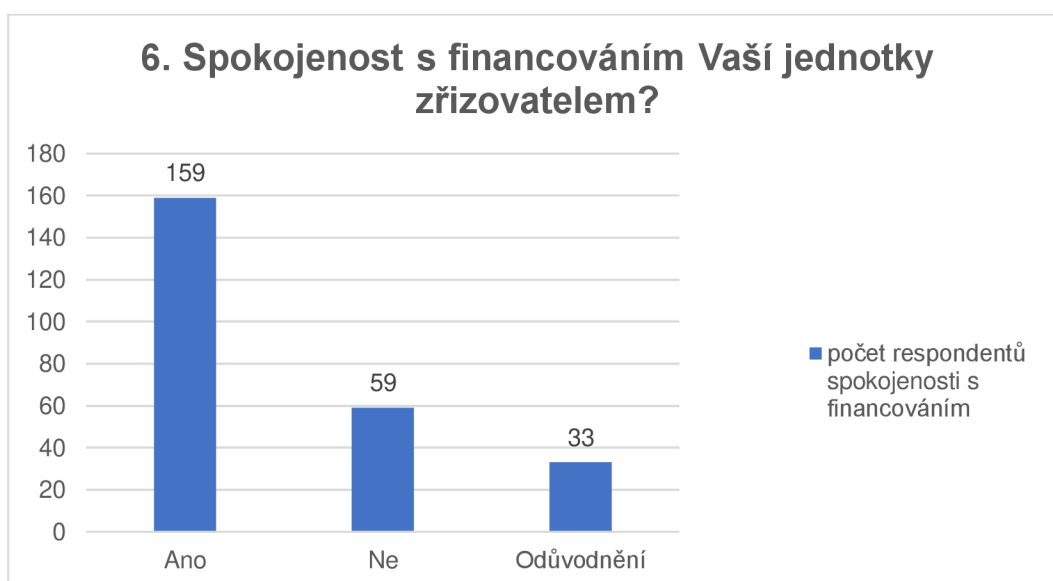

Pátá otázka v pořadí verifikovala stav spokojenosti respondentů s technickou vybaveností jejich mateřské jednotky. Mezi negativní odpovědi

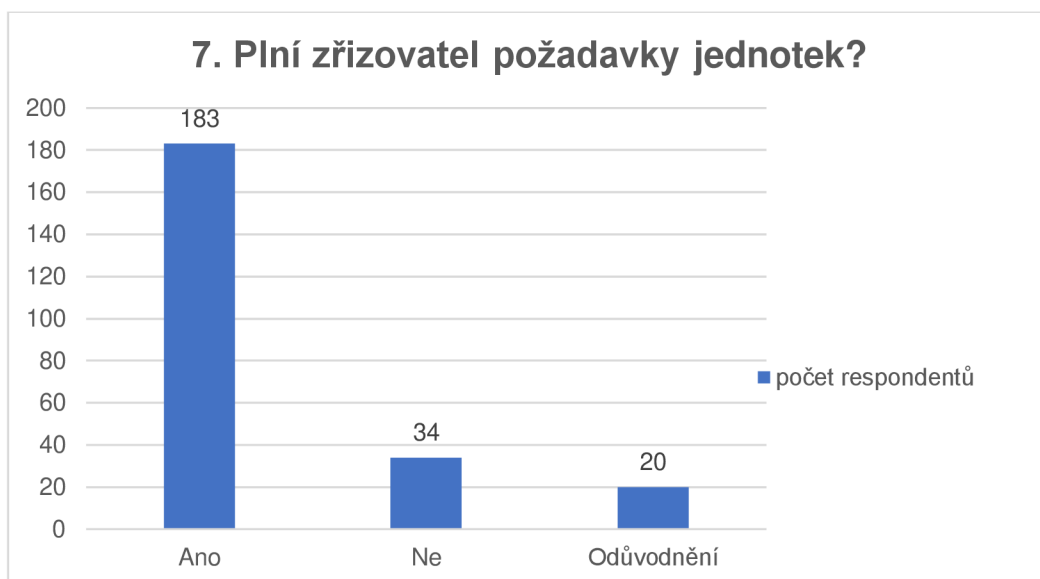
započítáváme i hodnotu odpovědí v posledním sloupci grafu. Hlavními důvody nespokojenosti byly nejčastěji uváděny zastaralá zásahová výstroj a technika.

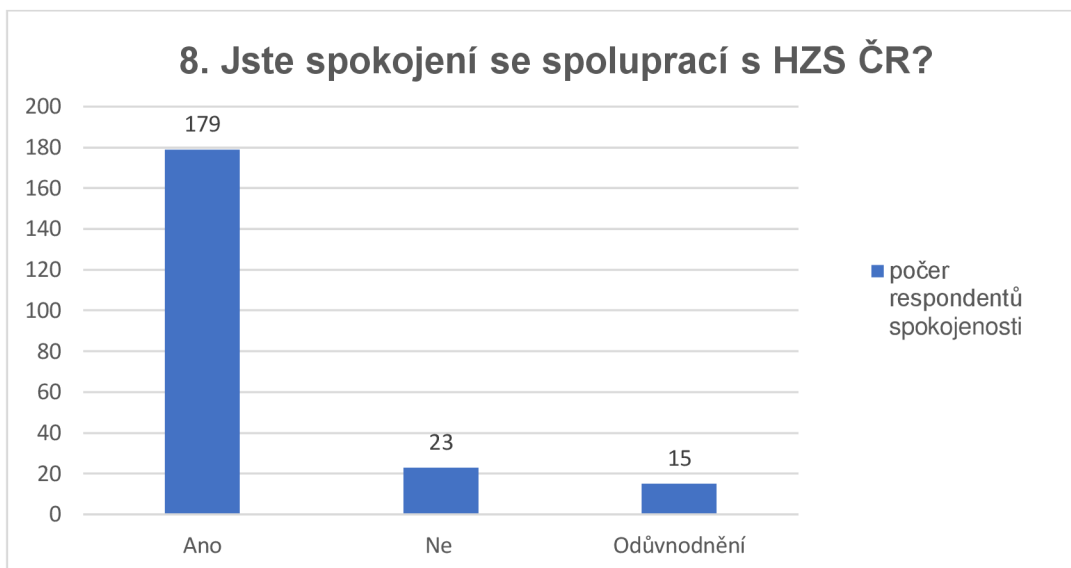
Šestá otázka měla za cíl verifikovat, zda jsou členové/členky jednotky ze svého pohledu spokojeni s tím, jak je jejich jednotka financována ze strany zřizovatele. Část respondentů (33) uvedla i důvody své nespokojenosti, kde nejvíce zmiňovaným důvodem byla velikost obce a s ní spojené nízké finance, které obec může pro SDH uvolnit. Jedním z dalších důvodů respondenti uváděli protěžování jiné jednotky SDH ve stejné obci.

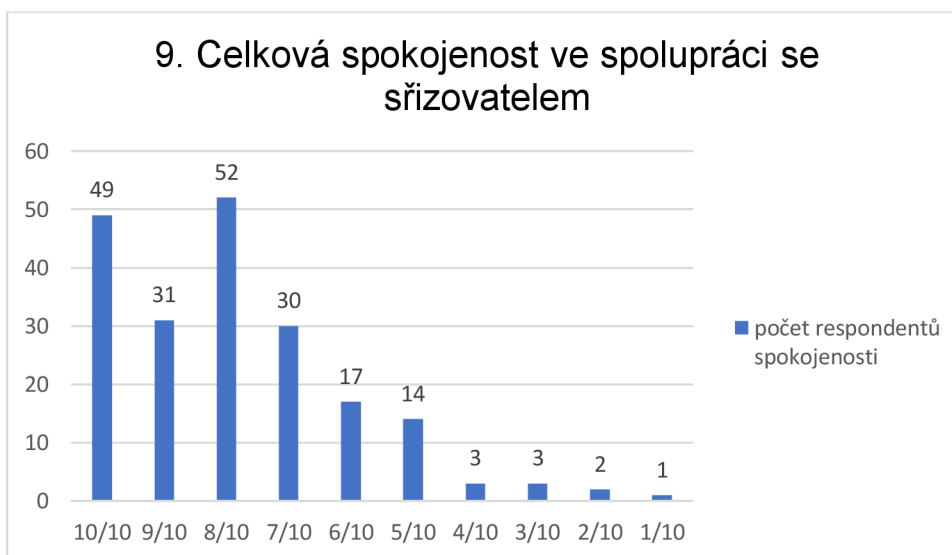
Subjektivní vnímání plnění požadavků jednotky ze strany zřizovatele verifikovala v pořadí sedmá otázka. Zde odpověď Ano zvolilo 183 respondentů, Ne odpovědělo 34 respondentů, 20 z nich uvedlo i důvody, které se týkaly hlavně množství financí pro jednotku, priority daného požadavku jednotky, neochoty akceptovat mladé velení SDH, kde proběhla generační obměna, a doby trvání vyřízení požadavku.

Osmou otázkou bylo cíleno na zjištění stavu spokojenosti při spolupráci s Hasičským záchranným sborem ČR. Odpověď Ano uvedla většina respondentů (193), nespokojenost projevilo 23 dotázaných, 15 uvedlo i důvody své záporné odpovědi. Zde respondenti zmínili například nízkou míru zapojení jednotky do výjezdové činnosti, spolupráci na strategické úrovni či nevhodný požární poplachový plán.

Obsahem další otázky bylo vyjádřit na škále od 1 do 10 celkovou spokojenost ohledně spolupráce se zřizovatelem. Přehled odpovědí zobrazuje následující graf. Odpovědi jsou seřazeny chronologicky směrem dolů podle počtu odpovědí u jednotlivých možností, nikoliv podle hodnoty odpovědi.

V závěrečné, desáté otázce dotazníku jsem respondentům věnoval prostor pro volné vyjádření další problematiky daného tématu ke zkoumání. Nadpoloviční většina, konkrétně 66,1 % nic dalšího uvést nechtěla. Pět procent

uvedlo konkrétní lokaci svojí jednotky, o procento více, tedy šest, přálo zdraví všem hasičům. Deset procent dotázaných apelovalo na větší podporu od státu, v jednotkách procentních bodů se daly počítat pochvaly na spolupráce mezi sbory dobrovolných hasičů a hasičů profesionálů. Vybral jsem několik odpovědí, které stojí za úvahu. Cituji:

„Lepší financování od státu na techniku i pro JPO 5. Jezdíme všude i mimo působnost s nejstarší technikou. Žádáme uvolnění prostředků rovnoměrně mezi všechny kategorie jednotek. Jedná se i o bezpečnou přepravu mužstva k zásahům, 45 let stará technika prostě dobrákům není bezpečná!!!“

„JSDH v Jihomoravském kraji jsou odsunovány na druhou kolej na úkor dojezdových časů JPO, a to i jednotky s dlouhou spoluprací s HZS, zařazené jako JPO II a III“.

„Jako velitel JSDHO V naší obce bych byl rád, kdyby naši zákonodárci zapřemýšleli nad povinnostmi, které nám nařizují a které my nejsme schopni plnit v důsledku nedostatku techniky a nedostatku lidí (klesá zájem o členství v jednotkách).“

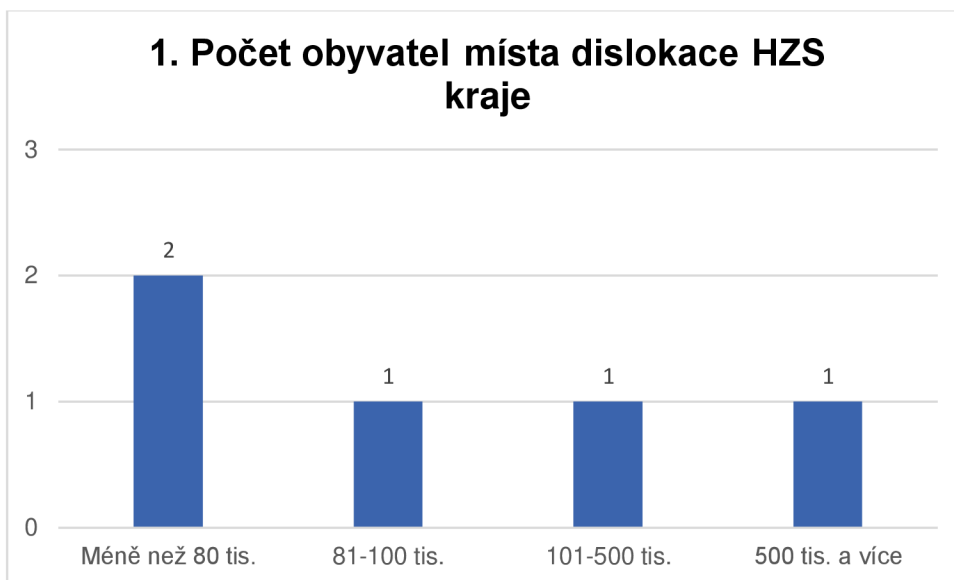
„Požár domu. Na místě jedna jednotka HZS v počtu 1+3 (1 velitel, 1 strojník a 2 hasiči na práci). Dále jsou přítomni 4 jednotky sboru dobrovolných hasičů, v celkovém počtu 20 hasičů. (minus 4 hasiči, co stojí u aut jako strojníci). To je 16 chlapů (nebo žen) na práci, o 14 více než si přiveze HZS. Proč se někteří příslušníci HZS chovají k JSDH jako k něčemu, co je podřadné? Oni mají mít větší odbornost, vědomosti. Ale lidská síla je v JSDH.“²⁸

3.6 Vyhodnocení získaných výsledků – dotazník č. 2

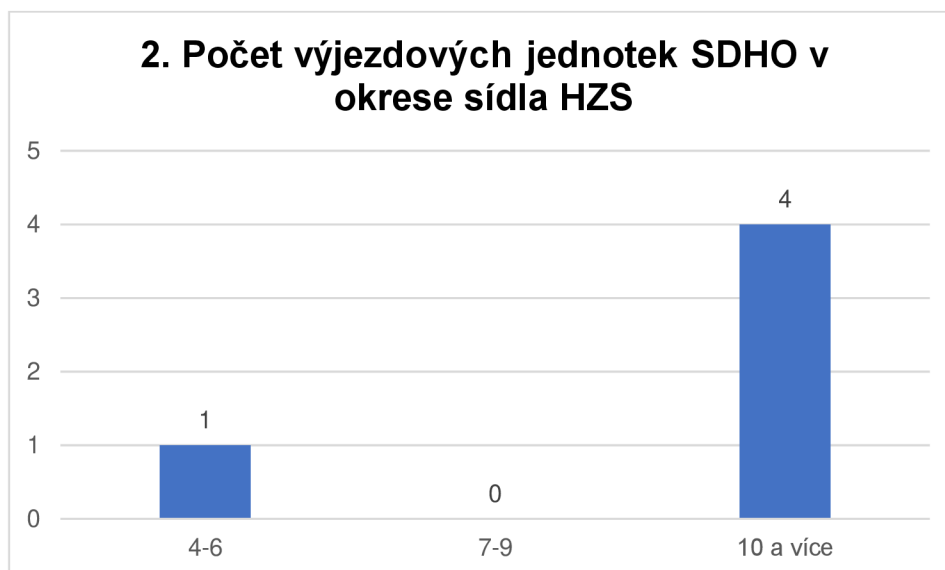
Velikost kraje (přesněji počet obyvatel) je nezanedbatelným aspektem při posuzování kvantity a kvality spolupráce mezi jednotkami Hasičského záchranného sboru kraje a jednotek požární ochrany sboru dobrovolných hasičů

²⁸Zdroj. Dotazníkový průzkum „Hodnocení členů JPO SDHO“, dostupné online na www.survio.com

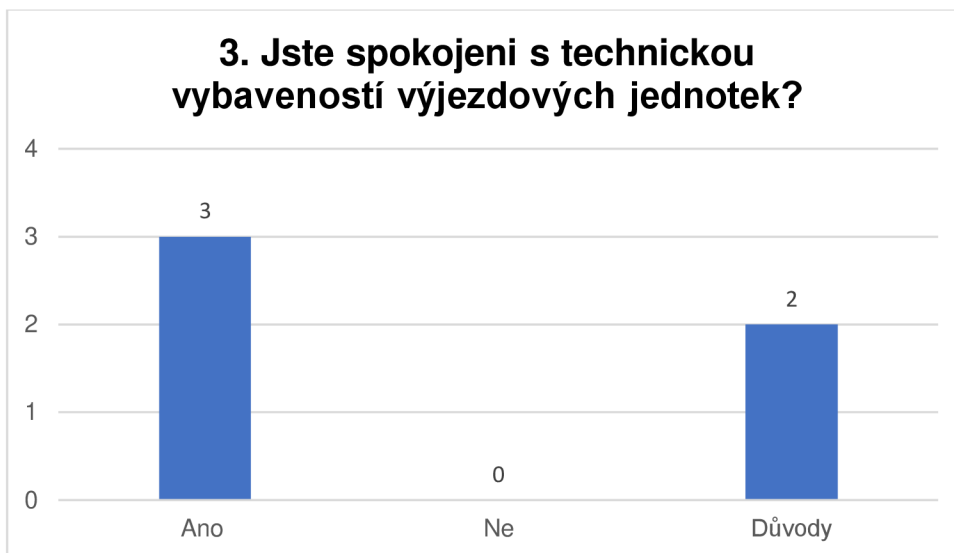
obce. Z tohoto důvodu se první otázka týkala počtu obyvatel kraje, kde je sídlo HZS kraje umístěno. Velikost spravovaného území má vliv na množství jednotek požární ochrany HZS kraje i jednotek požární ochrany SDHO, tudíž i na počty a druhy společných zásahů u mimořádných událostí či krizových situací.

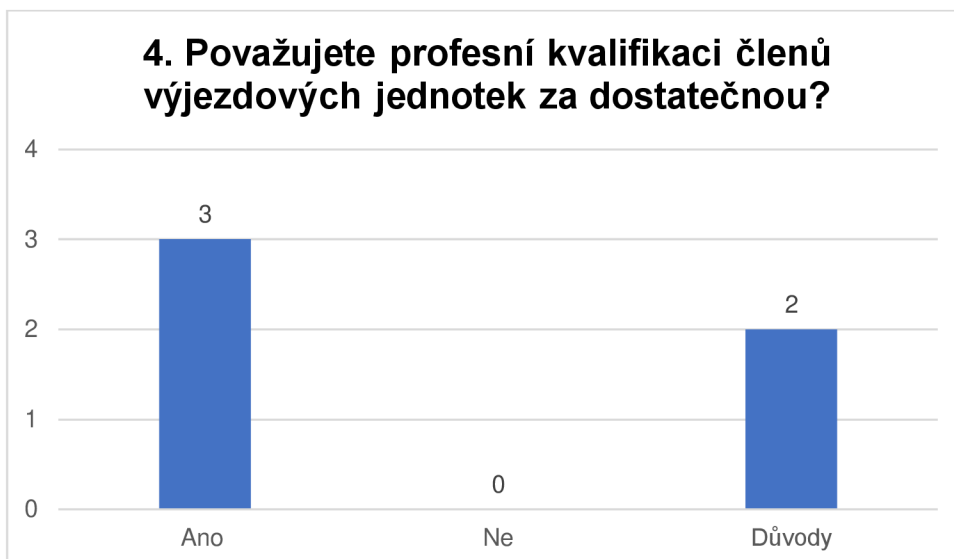
Druhou položkou dotazníku byla verifikace počtu výjezdových jednotek SDHO v okrese sídla HZS. Více jednotek s sebou přináší více společných zásahů a tím pádem více cenných informací a poznatků ke zlepšení spolupráce.

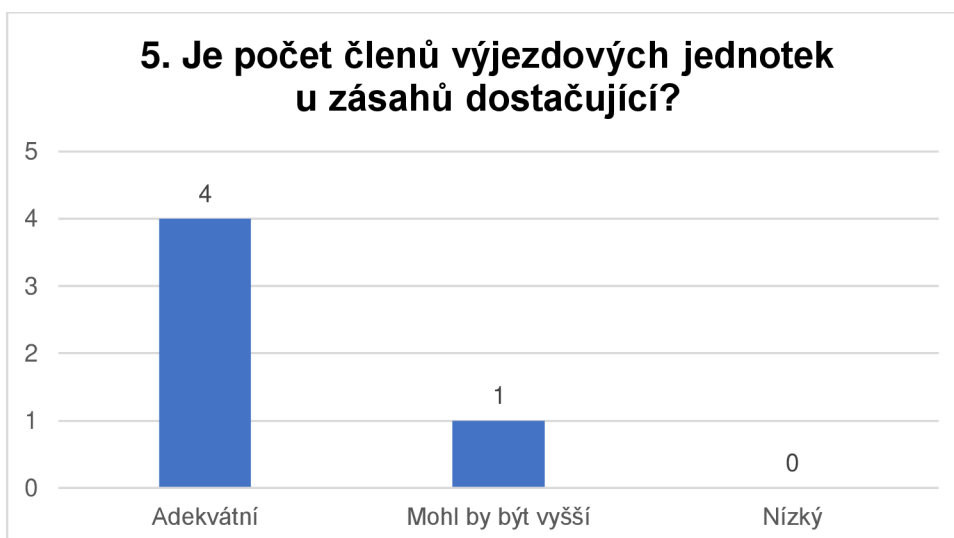
Úroveň technické výzbroje ovlivňuje kvalitu spolupráce. Proto třetí otázka směřovala k potvrzení či vyvrácení tohoto faktu. Tři dotázaní odpověděli kladně, dva zvolili opačnou variantu. Rovněž zde jsou uvedené důvody automaticky spojeny s negativní odpovědí. Důvodem nespokojenosti byla rozdílnost JPO a s tím spojená úroveň vybavení.

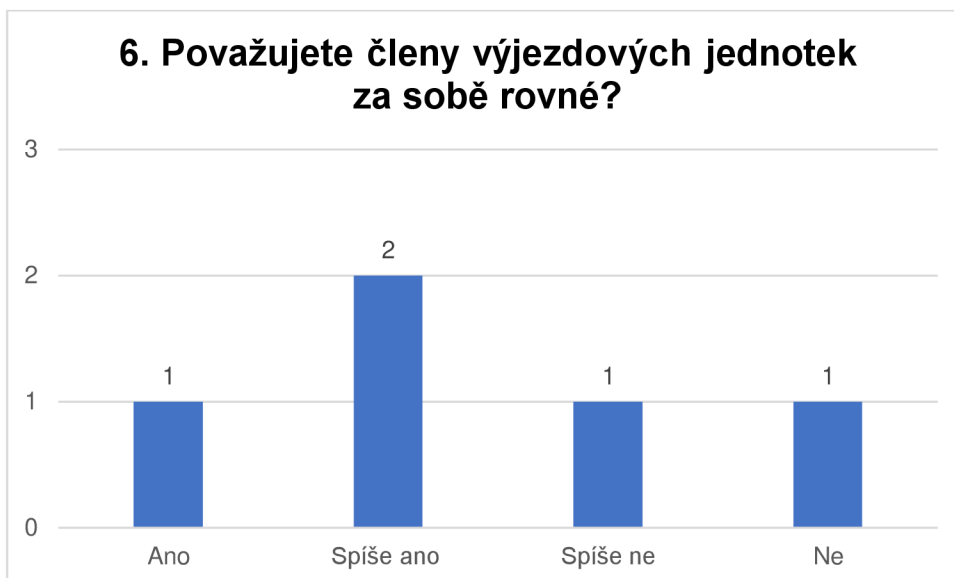
Kvalitní spolupráce není závislá pouze na kvalitativní úrovni používané techniky, ale i na kvalitní profesní připravenosti zasahujících dobrovolných hasičů. Jak tuto problematiku vidí členové HZS, zjišťovala v pořadí čtvrtá otázka. Tři respondenti odpověděli Ano, dva byli opačného názoru a uvedli i důvody, které se automaticky počítají jako záporná odpověď. Zde bylo jako důvod uvedena nemožnost paušalizování.

Pátá otázka verifikovala spokojenost s početními stavy zasahujících členů JPO SDHO. Jako adekvátní jej viděli 4 respondenti, jeden byl toho názoru, že by jejich počet mohl být vyšší. Jako nízký jej neviděl žádný respondent.

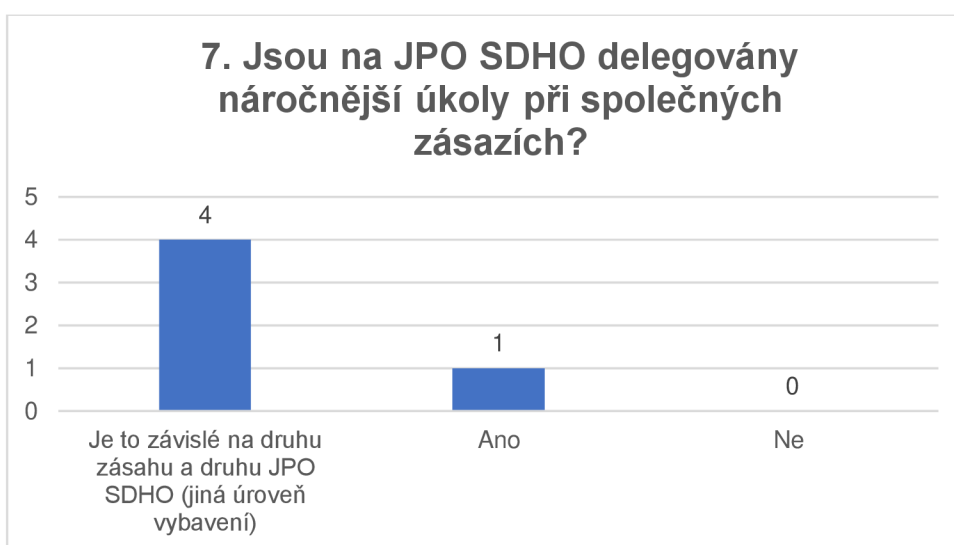

Zda považují profesionální hasiči svoje kolegy dobrovolné hasiče za sobě rovné, zjišťovala další otázka. Spíše ano odpověděli 2 respondenti, Ano 1 respondent, Spíše ne 1 respondent, Ne také 1 respondent.

Následující otázka úzce souvisí s otázkou předchozí. Při zásazích nelze, kromě místního označení na zádech zásahového obleku hasiče, laickým okem rozeznat hasiče profesionála od hasiče dobrovolného. Díky společným zásahům se však tyto dvě skupiny hasičů vesměs znají.

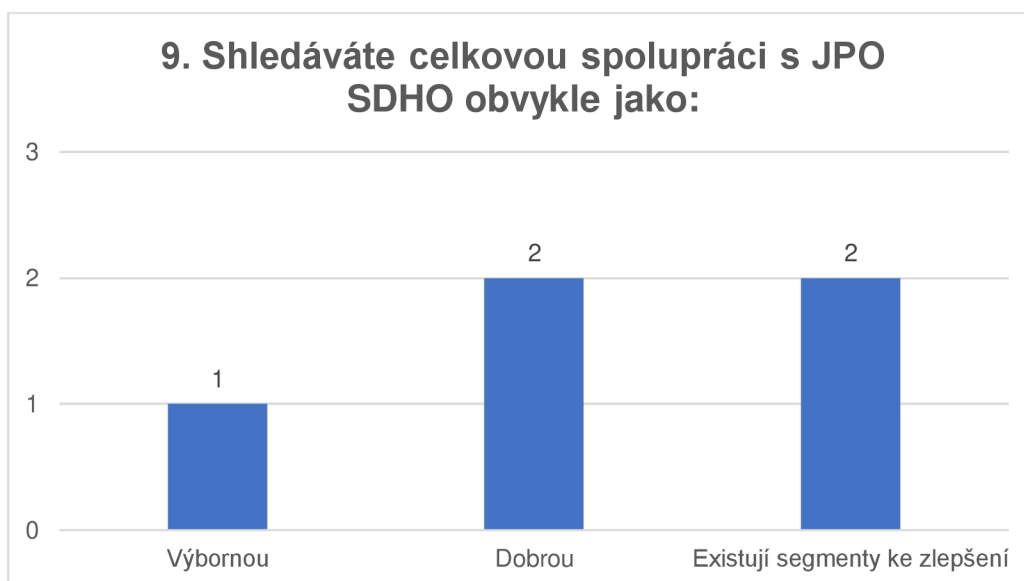
Důvěřují členové jednotky požární ochrany profesionálních hasičů členům jednotky požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obcí? Může mu tak svěřit stejně náročný či složitý úkol, případně činnost? Že je to závislé na druhu zásahu a na druhu participující jednotky požární ochrany sboru dobrovolných hasičů obce odpověděli 4 respondenti, jeden zvolil odpověď Ano a proti nebyl žádný respondent.

Je známá hasičům profesionálům náplň práce dobrovolných hasičů? Verifikovala to otázka č. 8. Všech pět zúčastněných respondentů vybralo možnost Ano.

Spolupráce mezi JPO SDHO a HZS se neskládá čistě jen ze zásahové činnosti. V pořadí 9. otázkou bylo zjistit pohled na celkovou spolupráci mezi oběma skupinami. Jako dobrou ji označili dva respondenti, dva vidí prostor ke zlepšení a jeden respondent hodnotil práci jako výbornou.

V závěrečné, 10. otázce dotazníku, byl respondentům věnován prostor pro volné vyjádření názoru, který nemohli skrze položené dotazníkové otázky zveřejnit. Tři respondenti tuto možnost ponechali bez využití, dva svoje názory uvedli.

Odpovědi	Response	Podíl v %
Ne	3	60
Není možné zajistit PO bez JSDH. Je potřeba zlepšovat podmínky pro jejich činnost z hlediska legislativního i finančního. Dále je potřeba pracovat s hasičskou mládeží, tak aby byl zajištěn dostatek nových členů JPO.	1	20
Součinnost se odvíjí od kategorie JPO, tedy JPO II jsou rovnocennými partnery a např. JPO s výjezdem jednou za 5 let, má samozřejmě nedostatky, např. v odborné přípravě.	1	20
Celkový součet	5	100

3.7 Vyhodnocení stanovených hypotéz

Výsledky odpovědí na otázky týkající se stanovených hypotéz jsou uvedeny v následující tabulce. Pro přehlednost odpovědí jsou:

- ve sloupci odpověď ANO jsou zahrnuti respondenti odpovídající v dotazníku Ano nebo Spíše ano,
- ve sloupci odpověď NE jsou zahrnuti respondenti, kteří odpověděli Ne nebo Spíše ne.

Z důvodu existence dvou dotazníků jsou otázky i odpovědi rozděleny do dvou souhrnných tabulek.

Dotazník č. 1 - souhrn získaných výsledků			
Otázka č.	Obsah otázky (stručně)	Odpověď Ano	Odpověď Ne
5	Technická vybavenost	135	68
6	Dostatečné financování	159	59
7	Plnění požadavků	183	34
8	Spokojenost s HZS	193	23
9	Spokojenost se zřizovatelem	179	23

Dotazník č. 2 - souhrn získaných výsledků			
3	Technická vybavenost SDHO	3	2
4	Profesní kvalifikace SDHO	3	2
5	Počet členů u zásahů	4	1
6	Rovnost členů SDHO vůči HZS	3	2
7	Delegování úkolů	5	0
9	Spolupráce s SDHO	3	2

Závěrečné otázky z obou dotazníků a výstupy z nich, nelze promítnout do hypotéz matematicky. Je však nutné je promítnout při vyhodnocování hypotéz.

Hypotéza č. 1: Jednotky požární ochrany SDHO jsou dostatečně vybaveny k zásahové činnosti.

Na základě výsledků výzkumu, který vychází z odpovědí na otázky č. 3 a 5 které souvisely s hypotézou č. 1, byl celkový počet odpovědí těchto otázek v poměru 138 kladných proti 70 záporným.

Z tohoto výsledku lze konstatovat, že **hypotéza č. 1** byla potvrzena.

Hypotéza č. 2: Součinnost jednotek požární ochrany HZS ČR a jednotek požární ochrany SDHO je při společných zásazích vnímána jako bezproblémová.

Na základě výsledků výzkumu, který vychází z odpovědí na otázky č. 4, 5, 6, 7 a 9, které souvisely s hypotézou č. 2, byl celkový počet odpovědí těchto otázek v poměru 18 kladných proti 7 záporným.

Z tohoto výsledku lze konstatovat, že **hypotéza č. 2** byla potvrzena.

Zde je nutné brát v potaz nízký počet respondentů, jehož průkaznost by mohla být zavádějící. Lze se však domnívat, že situace v tomto ohledu bude (co do celorepublikového pojetí) odpovídající získaným hodnotovým datům. Zároveň však platí, s odkazem na grafy v otázkách č. 7 a 9, že spolupráce mezi skupinami má jisté mezery, které by se soustavnou přípravou měly odstraňovat.

Hypotéza č. 3: Členové jednotek požární ochrany SDHO jsou spokojeni se spoluprací s jejich zřizovateli.

Na základě výsledků průzkumu, který vychází z odpovědí na otázky č. 6, 7 a 9, které souvisely s hypotézou č. 3, byl celkový počet odpovědí na tyto otázky v poměru 521 kladných ku 116 záporným.

Z tohoto výsledku lze konstatovat, že **hypotéza č. 3** byla potvrzena.

3.8 Diskuze a návrhy řešení

Provedené kvalitativní průzkumy mínění členů/členek jednotek požární ochrany SDHO a vedoucích pracovníků odboru IZS jednotek požární ochrany HZS ČR se jeví jako přínosné. Dosažené výsledky přinesly lepší světlo na danou problematiku a celkově byly obohacením empirické části.

Z celkového pohledu je patrné, že se do výzkumu zapojilo více mužů než žen. Výsledková nerovnováha je zapříčiněna celkovým složením jednotek požární ochrany SDHO, kdy jsou z větší části zastoupeni muži, a proto je z genderového pohledu tento výsledek pochopitelný.

Provedený výzkum poukázal na fakt, že jeho účastníkům je zkoumaná problematika známa a zároveň jim není lhostejná. Jinak by jejich zapojení do dotazníku bylo „liché“. I přes jasné potvrzení všech stanovených hypotéz je však více než na místě si uvědomit, že oblast sborů dobrovolných hasičů obcí je celorepublikově nedostatečně financována, což by mohlo mít velice negativní následky do budoucna vzhledem k faktu, že jednotky požární ochrany SDHO jsou při zařazení do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany základními složkami integrovaného záchranného systému. Bez jejich participace na všech druzích zásahů (statistický přehled o počtech zásahů mezi lety 2001 až 2021 je grafickou součástí přílohy této bakalářské práce) by nebylo možné zabezpečit kontinuální provádění záchranných a likvidačních prací jednotkami požární ochrany HZS ČR v případech toho vyžadujících. Jako příklad uvádím pomoc při vyrovnávání se s pandemií COVID-19, likvidaci následků ničivého tornáda na Moravě nebo poslední velkou událost, požár národního parku České Švýcarsko. Zde všude dobrovolní hasiči zanechali nesmazatelnou a

nepomíjitelnou stopu. Nicméně je rovněž nutné poděkovat jednotlivým zřizovatelům, kteří svou činností v této oblasti stav jimi zřizovaných jednotek dlouhodobě zlepšují. Toto tvrzení mohu osobně potvrdit, jelikož jsem sám dlouhodobým (12 let) členem jednotky požární ochrany SDHO. Jako důkaz podfinancování přikládám tabulku stáří vybraných zásahových dopravních automobilů JPO SDHO. Je součástí přílohy této bakalářské práce (Tabulka 6).

Doporučení v oblasti financování je na jednu stranu jednoduché – alokovat na tento segment vnitřní bezpečnosti více finančních prostředků z rozpočtové kapitoly č. 314 (rozpočtová kapitola Ministerstva vnitra) zákona č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023[11]²⁹. Musíme mít totiž na paměti, že JPO SDHO jsou neziskové organizace. Tudíž svůj provoz hradí z dotací, které jim přiděluje zřizovatel. Provedení tohoto doporučení je však mnohem složitější a spíše se hledají důvody, jak žádostem o přidělení finančních prostředků nevyhovět. Jistě, má to svá pravidla, jako všechny druhy žádostí o přidělení peněz. Pokud však jsou splněna, není jediný důvod, proč žádostem nevyhovět. V tomto okamžiku však přichází ke slovu konání zřizovatele, kdy financování JPO SDHO má menší prioritu než jiné oblasti financované z rozpočtu ORP a obcí. To může být zapříčiněno třemi důvody:

- zřizovatel nemá zájem (z mého pohledu nejhorší důvod) o udržení a rozvoj JPO SDHO ve své působnosti,
- zřizovatel má málo finančních prostředků na místní rozvoj obecně, ze státního rozpočtu,
- zřizovatel je určitým způsobem svázán legislativou v této oblasti.

Další doporučení se týká již zmíněné legislativy dotýkající se všeho, co je spojené s dobrovolnými hasiči. Z mého pohledu je zdlouhavá, zkosnatělá, leckdy zbytečně detailistická, možná snad odrazující od podpory těchto sborů. Netvrdím, že by to bylo lehké, ale analýza současné legislativy v tomto ohledu by se udělat měla, aby se největší problémy jasně identifikovaly a začaly se systematicky řešit. Jistě by to mělo za pozitivní následek zastavení úbytku

²⁹ Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023

nových členů sborů, zároveň těm současným by se jistě lépe pro sbory pracovalo. To je stejné jako při běžném zaměstnání. Taky se do něho nechce, když člověk ví, že tam jsou nedostatky v podmínkách k práci, ale jít tam musí.

Dalším doporučením, které by mohlo být nápomocno, je lepší osvěta a propagace u široké veřejnosti. Vesměs jsou viděni primárně členové výjezdových jednotek, a to u zásahů. Velká část sborů má ale i své mládežnické či dětské oddíly skýtající možné nové členy do výjezdových jednotek. Než se však dostanou do stavu k výjezdu „schopen“, mohou získávat nové zkušenosti ohledně povolání hasiče, nové kamarády v oddílu, vyhrávat závody v hasičském sportu a popřípadě se stát hasičem profesionálem. V dnešní době, kdy mají rodiče na výběr nepřeborné množství sportů a kroužků, je varianta zapsat dítě do místního sboru dobrovolných hasičů až „druholigová“, prostě není „in“. Přitom činnosti na oddílových schůzkách jsou velice pestré, vedoucí mají zájem děti naučit novým věcem a znalostem formou her a zábavy. Mnohokrát se jedná o velice praktické věci, uplatnitelné v běžném životě už i dítěte školního věku.

Závěr

I když jsem sám osobně dlouhodobým členem JPO SDHO, dlouhodobě vnímám a pociťuji nedostatky v této sféře, nikdy jsem se hlouběji o problematiku zákulisí fungování a organizace sboru nezajímal. Až studium na Policejní akademii ČR můj zájem zvýšilo, jelikož jsem si uvědomil, že podobné problémy řeší mnoho jednotek požární ochrany SDHO po celé republice. V návaznosti na rostoucí čísla statistik ohledně zásahů JPO SDHO je nezbytné současnou situaci určitě udržet, v lepším případě udělat maximum možného pro její zlepšení, a tak i zlepšení vnitřní bezpečnosti obyvatel České republiky.

Cílem práce je zjistit současný stav technické vybavenosti jednotek požární ochrany SDHO, zjistit kvalitu jejich spolupráce s jednotkami požární ochrany HZS ČR (z obou stran úhlu pohledu), jaká je stávající situace ohledně celkové spolupráce s jejich zřizovatelem a v neposlední řadě čtenáře seznámit s komunitou dobrovolných hasičů, jejich činnostmi, nedostatky a jejich možnými řešeními. Ve své práci jsem zohlednil své poznatky jak z činnosti na hasičské zbrojnici Sboru dobrovolných hasičů Třebeš – Hradec Králové, tak i poznatky z mnoha absolvovaných zásahů. Touto prací bych chtěl poukázat na danou problematiku a svým způsobem ji vyzdvihnout, aby na ní veřejnost nezapomínala a brala ji jako důležitou součást bezpečnostního systému. Nikdo z nás neví, kdy dobrovolní hasiči zrovna jemu nebo jeho blízkým pomohou ve velkých nesnázích.

Dále bylo cílem mé práce zjistit, jaký pohled na danou problematiku mají hasiči profesionálové, zdali oni vidí hrubé a zásadní nedostatky, které by zabraňovaly provádění záchranných a likvidačních prací na požadované úrovni.

Cíle práce byly splněny a závěrem přidávám zprávy ze společných zásahů jednotek požární ochrany obce Hradec Králové a hasičského záchranného sboru Královéhradeckého kraje. (Obrázek 23), (Obrázek 24), (Obrázek 25), (Obrázek 26)

Seznam zdrojů

- [1] VILÁŠEK Josef, FIALA Miloš, VONDRÁŠEK David. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Karolinum. Praha 2014. – 187 s. ISBN 978-80-246-2477-8.
- [2] MINISTERSTVO VNITRA. Generální ředitelství HZS ČR. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana, modul I*. Praha 2010. ISBN 978-80-86640-59-4.
- [3] SKALSKÁ, Květoslava, HANUŠKA, Zdeněk a DUBSKÝ, Milan, 2010, *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. Modul I. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. ISBN 978-80-86640-59-4
- [4] MINISTERSTVO VNITRA. *Ochrana obyvatel a krizové řízení – praktický průvodce a rádce úředníka*. Zpracováno v rámci projektu „Implementační jednotka Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014-2020“, reg. č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/0000125. Praha 2021. ISBN 978-80-7616-100-9.
- [5] Doc. PhDr. VÍŠEK Jiří, CSc. *Organizace záchranných činností v České republice*. Univerzita Jana Ámose Komenského, Praha 2012. ISBN 978-80-7452-028-0.
- [6] TARČÁNI Ondřej a kolektiv. *Teorie a praxe krizového řízení I., 2. doplněné a upravené vydání*. Policejní akademie ČR. Praha 2015, ISBN 978-80-7251-435-9.
- [7] *Právní předpisy pro obce a města, ročník I, sešit 4/2002*. Nakladatelství Orac, Praha 2002. ISBN 80-86199-69-X.
- [8] Hasičský záchranný sbor České republiky. [online] www.hzscz.cz
- [9] Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů
- [10] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení, tzv. „krizový zákon“ a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023

- [12] Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů
- [13] Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky
- [14] Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky
- [15] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky
- [17] Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)
- [18] Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany
- [19] Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
- [20] Nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek HZS podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků.
- [21] Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému
- [22] Listina základních práv a svobod, HLAVA II., čl. 6

Seznam obrázků

Obrázek 1	Rozložení složek v rámci IZS zdroj: HZS Královéhradeckého kraje	19
Obrázek 2	Řízení zásahu bez štábu velitele zásahu a pomocníků.....	24
Obrázek 3	Řízení zásahu s pomocníkem	25
Obrázek 4	Řízení zásahu se štábem velitele a úseky	25
Obrázek 5	Řízení zásahu se štábem velitele zásahu, sektoru a úseky	25
Obrázek 6	Oficiální logo Sdružení hasičů Čech a Moravy. Zdroj: www.dh.cz ...	40
Obrázek 7	Označení osob v místě zásahu, zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR	69
Obrázek 8	Tatra CAS 20 Terrno Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/technika/#!	71
Obrázek 9	Technický automobil Fiat Ducato Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/technika/	72
Obrázek 10	Přenosná motorová stříkačka PS 12 Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/technika/	73
Obrázek 11	Rozbrušovací pila STIHL TS 700 Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/	73
Obrázek 12	Motorová pila HUSQVARNA 372 XP Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/	74
Obrázek 13	Motorová pila HUSQVARNA 351 Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/	74
Obrázek 14	Čerpadlo přenosné plovoucí PH 800 Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/	75
Obrázek 15	Čerpadlo přenosné plovoucí AQUAFast Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/#!	75

Obrázek	16	Elektrocentrála	PH	3001	Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/	76
Obrázek	17	Elektrocentrála	EISEMAN	E4400	Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/	76
Obrázek	18	Přetlakový ventilátor	Papin		Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/	77
Obrázek	19	Dýchací technika			Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/#!	77
Obrázek	20	Vybavení pro první pomoc			Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/#!	78
Obrázek	21	Zásahový oblek			Zdroj: https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/#! ..	78
Obrázek	22	Ukázka činnosti velitele zásahu v akci, Dny NATO 2020. Zdroj HZS Moravskoslezského kraje			https://www.hzscr.cz/hzs-moravskoslezskeho-kraje.aspx	79
Obrázek	23	Zpráva o společném zásahu 1/4			84
Obrázek	24	Zpráva o společném zásahu 2/4			85
Obrázek	25	Zpráva o společném zásahu 3/4			86
Obrázek	26	Zpráva o společném zásahu 4/4			87

Seznam grafů

Graf 1	Schéma velení se zřízenými sektory zdroj: zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, §19 odst.3), písm. d), e)	69
Graf 2	Víceúrovňové dělení mimořádných situací. Zdroj: Terminologický slovník MV ČR	81

Seznam tabulek

Tabulka 1 Základní právní architektura krizového řízení v České republice. Zdroj: https://www.priruckazastupitele.cz/?p=358	67
Tabulka 2 Krizové stavy v České republice	68
Tabulka 3 Základní početní stavy členů jednotek požární ochrany SDHO a minimální vybavení požární technikou a prostředky požární ochrany. Zdroj: Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany	70
Tabulka 4 Druhy a kategorie JPO v České republice	80
Tabulka 5 Statistika počtu zásahů JPO HZS a JPO SDHO v období 2001-2021 zdroj: Statistické ročenky HZS ČR 2001-2021	82
Tabulka 6 Stáří vybrané zásahové techniky JPO SDHO v % Zdroj: Statistická ročenka HZS ČR 2021	83

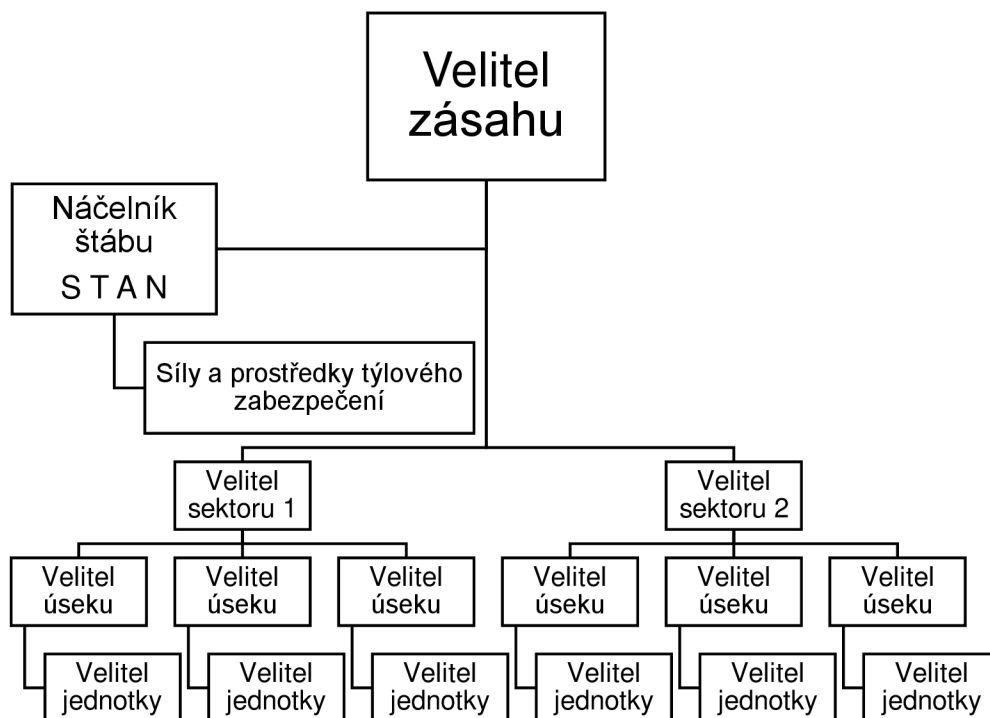
Přílohy

Tabulka 1 Základní právní architektura krizového řízení v České republice.
Zdroj: <https://www.priruckazastupitele.cz/?p=358>

Ústavní zákon č.1/1993 Sb., ČR, Ústava České republiky	
↓	
Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR	
Vnitřní bezpečnost ČR	Vnější bezpečnost ČR
Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon)	Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR
Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních při krizových stavech	Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR
Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému	Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování
Doplňující zákony:	
zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě ČR	
Zákony určující působnost veřejné správy:	
zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)	
Další související zákony, které se týkají krizového řízení a využívají se při řešení mimořádných událostí a krizových situací, např.:	
zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči (veterinární zákon) – nákazy zvířat zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy, o řešení stavů ropné nouze zákon č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon) – ochrana před povodněmi zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon – radiační havárie zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chem. látkami nebo chemickými směsmi – řešení chemických havárií zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví – řešení pandemií a další	

Tabulka 2 Krizové stavy v České republice

Název	Zákon	Vyhlašuje	Důvod	Území	Doba trvání
Válečný stav	ÚZ č. 1/1993 Sb., (Ústava ČR), čl. 43 ÚZ č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, čl. 2	Parlament ČR	Je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení	Celá ČR	Není omezena
Stav ohrožení státu	ÚZ č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, čl. 7	Parlament ČR na návrh Vlády ČR	Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy	Celá ČR nebo omezené území ČR	Není omezena
Nouzový stav	ÚZ č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, čl. 5 a 6	Vláda ČR (předseda vlády)	V případě živelních pohrom, ekologických či průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví, majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost	Celá ČR nebo omezené území ČR	Nejdéle 30 dní (prodloužení možné jen se souhlasem Poslanecké sněmovny)
Stav nebezpečí	Zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon §3	Hejtman kraje, primátor hl. města Prahy	Jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické či prům. havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí nebo vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS	Pro území kraje nebo jeho části	Nejdéle 30 dní (prodloužení se souhlasem vlády)

Graf 1 Schéma velení se zřízenými sektory zdroj: zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, §19 odst.3), písm. d), e)

Obrázek 7 Označení osob v místě zásahu, zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Tabulka 3 Základní početní stavy členů jednotek požární ochrany SDHO a minimální vybavení požární technikou a prostředky požární ochrany. Zdroj: Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Vnitřní organizace jednotky	Kategorie jednotky				
	JPOII/1	JPOII/2	JPOIII/1	JPOIII/2	JPO
Celkem základní počet členů ³⁰	12	24	12	24	5
Počet členů v pohotovosti pro výjezd	4	8	4	8	4
Funkce					
Velitel	1	1	1	1	1
Velitel družstva	2	5	2	5	2
Strojník	3	6	4	6	2
Hasič, starší hasič	6	12	5	12	4
Požární technika a věcné prostředky požární ochrany ³¹					
Cisternová automobilová stříkačka (CAS)	1	1	1	1	1 ³²
Dopravní automobil	1	1	1	1	1 ²⁸
Automobilový žebřík do 30 m	1 ³³	1 ²⁹	1 ²⁹	1 ²⁹	-
Automobilová plošina do 30 m	1 ²⁹	1 ²⁹	-	-	-
Odsavač kouře nebo přetlakový ventilátor	1 ²⁸	1 ²⁸	1 ²⁸	1 ²⁸	1 ²⁸
Motorová stříkačka	1 ²⁸	1 ²⁸	1 ²⁸	1 ²⁸	1
Izolační dýchací přístroj ³⁴	4	8 ²⁸	4	8 ²⁸	4 ²⁸
Vozidlová radiostanice požární ochrany	2	2	2	2	-
Přenosná radiostanice požární ochrany	2	4	2	4	1 ²⁸
Mobilní telefon	1 ²⁸	1 ²⁸	1 ²⁸	1 ²⁸	1 ²⁸

³⁰ Je-li jednotka zároveň zařízením civilní ochrany, stanoveným právním předpisem se potřebný počet členů zvyšuje.

³¹ Jednotka je, kromě tohoto minimálního vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany, při předurčení pro zásahy u dopravních nehod, živelných pohrom a ochrany obyvatelstva, dále vybavena další požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. Množství se může zvýšit až 1,5násobně oproti limitům v tabulce (zaokrouhuje se nahoru),

³² Jednotka je vybavena touto požární technikou jen tehdy, je-li to odůvodněno plošným pokrytím a dokumentací zdolávání požárů objektu, jehož ochranu jednotka požární ochrany zabezpečuje. Do počtu izolačních dýchacích přístrojů, přetlakových ventilátorů a motorových stříkaček se započítávají také tyto prostředky umístěné v CAS nebo jiném druhu požární techniky ve vybavení jednotky.

³³ Jednotka je touto požární technikou vybavena, je-li: a) Počet obyvatel obce do 15 tisíc, pokud je v obci více než 10 % budov s více než 5 nadzemními podlažními a pokud není možná přeprava automobilového žebříku nebo plošiny z jiné stanice nebo jednotky do 15 minut. b) Počet obyvatel obce nad 15 tisíc a pokud není možná přeprava automobilového žebříku nebo plošiny z jiné stanice nebo jednotky do 15 minut.

³⁴ Autonomní dýchací přístroj na stlačený vzduch s otevřeným okruhem, vybavení plicní automatikou pro použití v plynném prostředí.

Obrázek 8 Tatra CAS 20 Terno Zdroj: <https://jsdhtrebes.webnode.cz/technika/#!>

Technické údaje	
Celková hmotnost	18000 kg
Délka (bez lanového navijáku)/šířka/výška	7950 mm*/2550 mm/3000 mm* ³⁵
Výkon motoru/emisní třída	325 kW/1800 ot/min Euro 5
Převodovka	manuální/robotizovaná/plně automatická
Nádrž na vodu/pěnidlo/materiál	4000 l/240 l/nerez, sklolaminát
Čerpací zařízení-jmenovitý průtok	2000 l/min/ 1,0 MPa
Vysokotlak-jmenovitý průtok	250 l/min/ 4,0 MPa
Posádka	1+5
Nástavba	smontovaná z hliníkových profilů, polepená Al plechem
Brodivost	až 1200 mm

³⁵ * Rozměry se mohou lišit v závislosti na konfiguraci vozidla.

Obrázek 9 Technický automobil Fiat Ducato Zdroj:
<https://jsdhtrebes.webnode.cz/technika/>

Technické údaje	
Celková hmotnost	3300 kg
Výkon motoru	109 kW/3600 ot/min
Posádka	1+8
Nástavba	uzavřená, částečně prosklená skříňového typu, s posuvnými dveřmi na pravé straně a s výklopnými dveřmi vzadu

Obrázek 10 Přenosná motorová stříkačka PS 12 Zdroj:
<https://jsdhtrebes.webnode.cz/technika/>

Obrázek 11 Rozbrušovací pila STIHL TS 700 Zdroj:
<https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/>

Obrázek 12 Motorová pila HUSQVARNA 372 XP Zdroj:
<https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/>

Obrázek 13 Motorová pila HUSQVARNA 351 Zdroj:
<https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/>

Obrázek 14 Čerpadlo přenosné plovoucí PH 800 Zdroj:
<https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/>

Obrázek 15 Čerpadlo přenosné plovoucí AQUAFast Zdroj:
<https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/#!>

Obrázek 16 Elektrocentrála PH 3001 Zdroj:
<https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/>

Obrázek 17 Elektrocentrála EISEMAN E4400 Zdroj:
<https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/>

Obrázek 18 Přetlakový ventilátor Papin Zdroj: <https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/>

Obrázek 19 Dýchací technika Zdroj: <https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/#!>

Obrázek 20 Vybavení pro první pomoc Zdroj: <https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/#!>

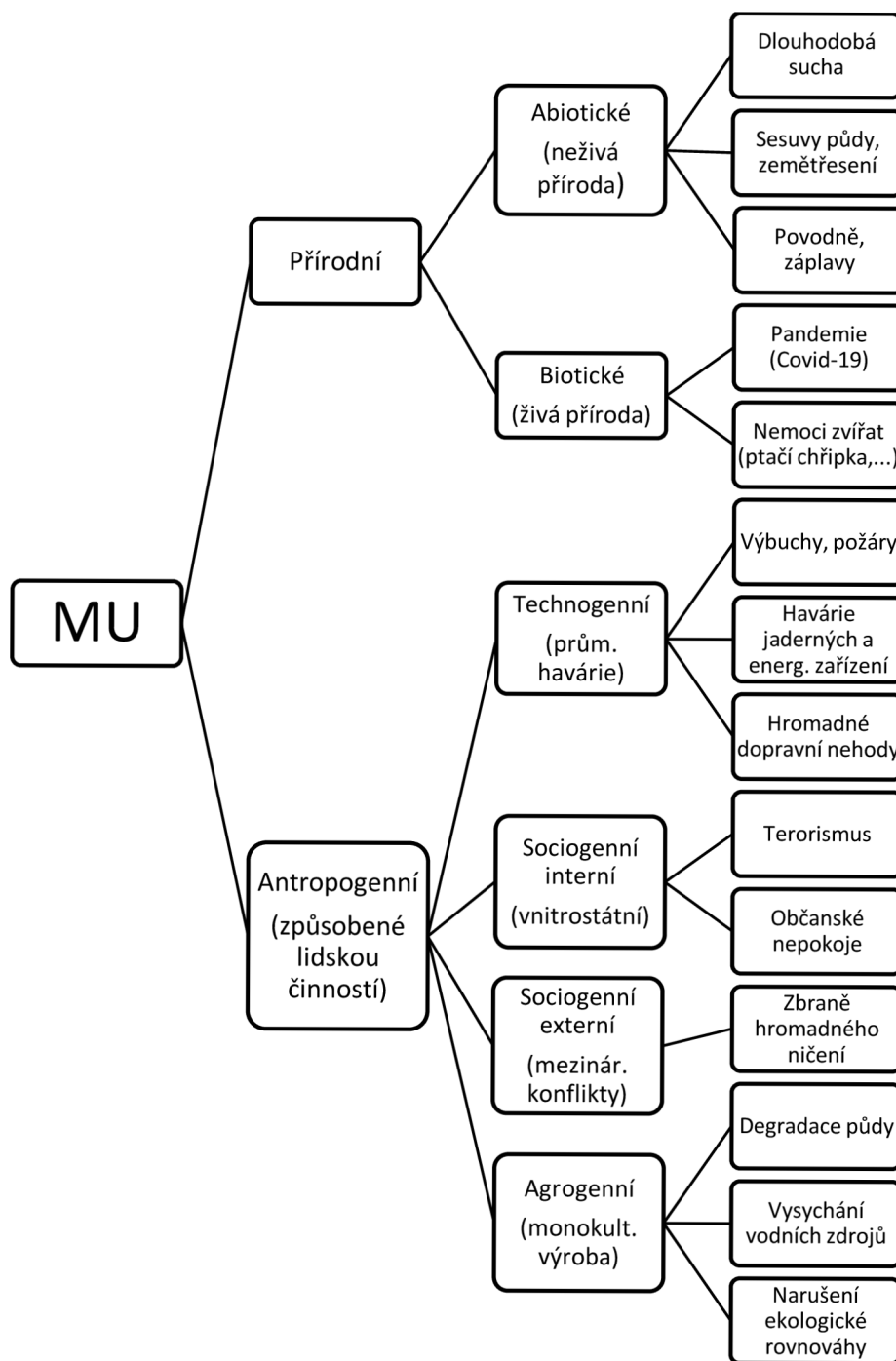
Obrázek 21 Zásahový oblek Zdroj: <https://jsdhtrebes.webnode.cz/vybaveni/#!>

Obrázek 22 Ukázka činnosti velitele zásahu v akci, Dny NATO 2020. Zdroj HZS Moravskoslezského kraje <https://www.hzscr.cz/hzs-moravskoslezskeho-kraje.aspx>

Tabulka 4 Druhy a kategorie JPO v České republice

PŘEHLED DRUHŮ A KATEGORIÍ JPO			
Kategorie jednotky	Druh jednotky	Personál	Dojezdový čas (v minutách)
JPO I	HZS kraje	Příslušníci HZS	20
JPO II	SDH obce	Členové se službou jako HPP či VPP	10
JPO III	SDH obce	Členové se službou dobrovolnou	10
JPO IV	HZS podniku	Zaměstnanci se službou jako HPP	neuvádí se
JPO V	SDH obce	Členové se službou dobrovolnou	neuvádí se
JPO VI	SDH podniku	Zaměstnanci se službou dobrovolnou	neuvádí se

Graf 2 Víceúrovňové dělení mimořádných situací. Zdroj: Terminologický slovník MV ČR

Tabulka 5 Statistika počtu zásahů JPO HZS a JPO SDHO v období 2001-2021
zdroj: Statistické ročenky HZS ČR 2001-2021³⁶

ROK	Počet zásahů	Zásahy HZS	Zásahy JPO SDHO	Index HZS (%)	Index JPO SDHO (%)
2001	99544	75227	12652	-	-
2002	139436	97484	29449	79	232
2003	129406	93006	25022	95	85
2004	122011	90103	21054	97	84
2005	116181	83488	21848	93	104
2006	129743	89211	29360	107	134
2007	140341	95353	34766	107	118
2008	130508	88254	32507	93	94
2009	140204	88597	41475	101	128
2010	154158	92181	49698	104	120
2011	152919	86085	36248	93	74
2012	140576	91375	37977	106	105
2013	158476	96564	51404	106	135
2014	141031	94441	37805	98	74
2015	160484	104883	45491	111	121
2016	148863	99825	39635	95	87
2017	177889	113420	54631	114	138
2018	181753	116206	55293	102	101
2019	186052	116471	58592	101	106
2020	207560	122475	74121	105	127
2021	219236	140138	68193	114	92

³⁶ Pozn.: Zůstatkové počty zásahů provedly JPO HZS podniků, SDH podniků a jiné jednotky

Tabulka 6 Stáří vybrané zásahové techniky JPO SDHO v % Zdroj: Statistická ročenka HZS ČR 2021

Druh techniky	Celkem (ks)	Do 5 let	Do 10 let	Do 16 let	Do 20 let	20 let a více
Prvovýjezdová CAS ³⁷	2308	6	5	17	4	68
Velkokapacitní CAS	1251	13	3	0	0	84
Výšková technika	113	2	2	1	3	92
Dopravní automobil	4771	34	11	7	4	44
Technický automobil v chemickém provedení	4	0	0	0	24	75
Rychlý zásahový automobil	84	13	11	11	8	57

³⁷ CAS – cisternová automobilová stříkačka

Ev. číslo: 5222008110
 Id. číslo: 210340052

ZPRÁVA O ZÁSAHU

Potvrzená krajským garantem
 Směna : A

Dopravní nehoda silniční

Ohlášení: sobota 17.9.2022 čas 20:14:23 Specif. zásahu: DN 2_OA, bez zranění, s únikem oleje na vozovku,

Zatříd. zás. dle OPIS: DOPRAVNÍ NEHODA - SE ZRANĚNÍM OSOBY
 Vyhláš. st. popl.: 1 - I. stupeň poplachu
 Adresa, místo události: Hradec Králové, Věkoše, U okruhu, ul. Akademika Bedmy
 silnice: I/31
 u OMV

Objekty:

Majitel: Marek Šimůnek
 Uživatel: Vít Šimůnek
 Objekt/Prostor: osobní a dodávková silniční vozidla, jednostopá vozidla - s pohonem na benzin / nezjištěno
 Vozidlo/Pozn.: RZ: 3H76639, Značka: Citroen, Typ: osobní,
 Majitel: Štěpán Vestfál
 Uživatel: Štěpán Vestfál
 Objekt/Prostor: osobní a dodávková silniční vozidla, jednostopá vozidla - s pohonem na benzin / nezjištěno
 Vozidlo/Pozn.: RZ: 6H09947, Značka: VW, Typ: osobní,

Doplňující údaje:	Dálková doprava vody:	Činnost před příjezdem jednotek PO:
Lokalizace:	Háďoemi (m):	Samouhašení: ☐ Evakuace osob: ☐
Likvidace:	Kyvadlová (km):	Zásah občanů, zam.: ☐ Uhašeno SHZ: ☐
Zřízen štáb velitele zásahu: ☐	Plocha (m2):	Zásah jiných služeb: ☐ Žádný zásah: ☐
Dostavil se řídící důstojník: ☐	Výkon proudů (l/min):	Místní JPO: 521202 - Pláčky (Hradec Králové)
Povolán ZPP: ☐	Fronta požáru (m):	místní jednotce nebyla událost ohlášena, nebyla povolána

Názor na příčinu:

Záznamy o zranění, úmrtí a evakuaci ostatních účastníků události:

Dospělí zranění civilních osob 2

Spolupráce u zásahu s:

Policie ČR

Zdravotnická záchranná služba

Zúčastněné jednotky PO:

Ev. číslo:	5222008110	ZPRÁVA O ZÁSAHU
Id. číslo:	210340052	Dopravní nehoda silniční

521205 - Třebeš (Hrad.Král.)	Územní odbor: Hradec Králové	Pořadové číslo jednotky: 1
-------------------------------------	------------------------------	----------------------------

Ohlášeno:	17.9.2022 20:17:45	Km k zásahu:	1	Činnost jednotky
Vyhlášen popl.:	17.9.2022 20:17:45	Osob v jednotce:	4	120 Průzkum
Výjezd:	17.9.2022 20:17:45	Nasaz. speci. sk.:	-	400 Zajištění místa nehody
Na místě:	17.9.2022 20:17:48	Počet zásahů:	1	410 Odstraňování následků dopravní nehody
Boj. rozv.:		Jedn. nevyjela:	☐	
Odjezd:	17.9.2022 20:25:09	Nevyhlášen popl.:	☐	
Návrat:	17.9.2022 20:45:04	Nezásahová jízda:	☐	
Chemická laboratoř	☐	Ridičí důstojník:	☐	

Osoby bez techniky Použitá hasiva / sorbenty

Použitá ochranná prostředky:

Nasazená hlavní technika:

CAS 20 4000/240-S2R, SPZ: 4H2 6948, Vol. zn.: HHK 581 (cisternová automobilová stříkačka 20 (čerpadlo podle ČSN EN 1028-1))

Příkaz:	17.9.2022 20:17:45	Odjezd:	17.9.2022 20:25:09	Osoby zadané v příkazu k výjezdu:
Povolána:	17.9.2022 20:17:45	Na základně:	17.9.2022 20:45:04	Gápa Petr
Výjezd:	17.9.2022 20:17:45	V zásahu:	17.9.2022 20:56:41	Petřík Miroslav
Na místě:	17.9.2022 20:17:48			Blecha Jan
				Mareš Martin
				Strojník
				Velitel vozidla
				Přísl. jednotky
				Přísl. jednotky

Ujeto km: 1 Motohodin: 0 Další část oesty:

Poznámka:

Jednotce před ukončením požární asistence na akci Královéhradecké krajské Dožínky bylo organizátorem přes ruční kapesní vysílačku sděleno, že na křižovatce Akademie Bedmy u benziny OMW došlo k dopravní nehodě. Jednotka vyjela na místo události a událost oznámila na KOPIS HK. VD bylo operačním důstojníkem sděleno že na místo jede jednotka z CPS HZS Hradec Králové. Jednotka po příjezdu na místo události se postarala o účastníky dopravní nehody a na jednom z havarovaných vozidel odpojila akumulátor. Po příjezdu jednotky HZS si místo události převzal VZ z HZS.

Po převzetí události jednotka na pokyn VZ ukončila zásah na dopravní nehodě a vrátila se zpět na požární asistenci.

Obrázek 24 Zpráva o společném zásahu 2/4, zdroj: HZS ČR

Ev. číslo: 5222008110

ZPRÁVA O ZÁSAHU

Id. číslo: 210340052

Dopravní nehoda silniční

521010 - Stanice Hradec Králové Územní odbor: Hradec Králové Pořadové číslo jednotky: 2

Ohlášeno: 17.9.2022 20:14:46	Km k zásahu: 3	Činnost jednotky
Vyhlášen popl.: 17.9.2022 20:14:46	Osob v jednotce: 6	120 Průzkum
Výjezd: 17.9.2022 20:16:13	Nasaz. speci. sk.: *	410 Odstraňování následků dopravní nehody
Na místě: 17.9.2022 20:18:56	Počet zásahů: 1	435 Protipožární opatření
Boj rozv.: Jedn. nevyjela: ☐		
Odjezd: 17.9.2022 20:44:00	Nevyhlášen popl.: ☐	
Návrat: 17.9.2022 20:48:46	Nezášahová jízda: ☐	
Chemická laboratoř ☐	Ridičí důstojník: ☐	

Osoby bez techniky

Použitá hasiva / sorbenty

Použitá ochranná prostředky:

Nasazená hlavní technika:

CAS 20 4000/240-S2T (CAS 1), SPZ: 4H2 6891, Vol. zn.: PHK 101 (cisternová automobilová stříkačka 20 (čerpadlo podle ČSN EN 1028-1))

Příkaz: 17.9.2022 20:14:46	Odjezd: 17.9.2022 20:44:00	Osoby zadané v příkazu k výjezdu:	
Povolána: 17.9.2022 20:14:46	Na základně: 17.9.2022 20:48:46	Merta Radek DiS.	Strojník
Výjezd: 17.9.2022 20:16:13	V zásahu: 17.9.2022 20:49:00	Socha Luboš Ing. Bc.	Velitel vozidla
Na místě: 17.9.2022 20:19:15		Luňák Petr	Přísl. jednotky
		Neuwirth Petr	Přísl. jednotky

Ujeto km: 6 Motohodin: 0,44 Dílčí část cesty:

Poznámka:

RZA-L2R (DN/AED)(VW Transport), SPZ: 6H6 0076, Vol. zn.: PHK 106 (rychlý zásahový automobil)

Příkaz: 17.9.2022 20:14:46	Odjezd: 17.9.2022 20:40:30	Osoby zadané v příkazu k výjezdu:	
Povolána: 17.9.2022 20:14:46	Na základně: 17.9.2022 20:47:39	Jahelka Jan	Strojník
Výjezd: 17.9.2022 20:18:56	V zásahu: 17.9.2022 20:48:09	Oberrmajer Lukáš	Velitel vozidla
Na místě: 17.9.2022 20:18:56			

Ujeto km: 7 Motohodin: Dílčí část cesty:

Poznámka:

JPO vyjela k DN na křižovatku ulic Pilnáčkova a Akademika bedmy v HK. Po příjezdu na místo zjištěno, že již zasahovala JSDH Třebeš. Jednalo se o DN 2 OA (3H76839 a 6H06947). Při nehodě byli lehce zraněni oba řidiči, které si převzala do péče záchranná služba. Na vozidlech provedena protipožární opatření a po zadokumentování PCR byla tato vozidla odstraněna mimo komunikaci.

*) L - Lezecká skupina, P - Potápěčská skupina, LP - Lezecká i potápěčská skupina

Celkový souhrn druhů použité techniky:

cisternová automobilová stříkačka 20 (čerpadlo podle ČSN EN 1028-1)	2
rychlý zásahový automobil	1

Kontaminace místa zásahu:

Převážně hořící látky:

Uniklé látky:

Text celkové zprávy o zásahu:

Datum zprávy o zásahu:

20.9.2022

Jednotka PO: Třebeš (Hrad.Král.)

Jednotce před ukončením požární asistence na akci Královéhradecké krajské Dožínky bylo organizátorem přes ruční kap esní vysíláčku sděleno, že na křižovatce Akademika Bedmy u benziny OMW došlo k dopravní nehodě. Jednotka vyjela na místo události a událost oznámila na KOPIS HK. VD bylo operačním důstojníkem sděleno že na místo jede jednotka z CPS HZS Hradec Králové. Jednotka po příjezdu na místo události se postarala o účastníky dopravní nehody a na jednom z havarovaných vozidel odpojila akumulátor. Po příjezdu jednotky HZS si místo události převzal VZ z HZS.

Po převzetí události jednotka na pokyn VZ ukončila zásah na dopravní nehodě a vrátila se zpět na požární asistenci.

Jednotka PO: Stanice Hradec Králové

JPO vyjela k DN na křižovatku ulic Pilnáčkova a Akademika bedmy v HK. Po příjezdu na místo zjištěno, že již zasahoval

Tisk: 25.10.2022 13:05:05

Přihlášen: OBELUK

Strana 3 / 4

Obrázek 25 Zpráva o společném zásahu ¾, zdroj HZS ČR

Ev. číslo: 5222008110

ZPRÁVA O ZÁSAHU

Id. číslo: 210340052

Dopravní nehoda silniční

a JSDH Třebeš. Jednalo se oDN 2 OA (3H76639 a 6H09947). Při nehodě byli lehce zraněni oba řidiči, které si převzala d o péče záchranná služba. Na vozidlech provedena protipožární opatření a po zadokumentování PČR byla tato vozidla od straněna mimo komunikaci.

Velitel zásahu: Socha Luboš Ing. Bc.

Podpis:

Obrázek 26 Zpráva o společném zásahu 4/4, zdroj: HZS ČR